No. 92. ZATERDAG 20 JANUARI 1917 10e JAARGANG

DE TRIBUNE

Verschijnt dagelijks, behalve op Zon- en Feestdagen.
Redactie en Administratie: AMSTEL 85, AMSTERDAM. Tel. N. 4894.
Advertentiën 20 cent per regel Arbeidersorganisaties, aanvraag, betrekking, huur, verhuur enz. 10 cent per regel. Ingezonden Mededeelingen 25 cent per regel.

REV. SOC. VOLKSBLAD

ABONNEMENTSPRIJS: voor plaatsen, waar Agentschappen gevestigd zijn, per week 15 ct. Franco per post per kwartaal bij vooruitbetaling: voor NEDERLAND f 1.95; voor BELGIË f 2.90. Voor andere bij de Postunie aangesloten landen f 4.—.
PRIJS PER NUMMER 3 CENT.

Orgaan van de Sociaal-Democratische Partij (S. D. P.), onder Redactie van HENR. ROLAND HOLST, W. VAN RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.
Vaste medewerkers: J. C. Ceton, H. Gorter, B. Lansink Jr., A. Pannekoek, L. de Visser, G. J. A. Wesselingh, Ds. M. C. van Wijhe, e. a.

Abonné's op dit blad, in het bezit der verzekeringspolis, zijn, volgens de daarvoor vastgestelde bepalingen verzekerd tegen ONGEVALLEN voor f2500 bij levenslange geheele Invaliditeit, f300 bij overlijden, f200 bij verlies van één hand voet of oog, f100 bij verlies van een duim, f60 bij verlies van een wijsvinger, f15 bij verlies van elken anderen vinger, een en ander gewaarborgd door de Verzekering-Mij. THE OCEAN Rokin 151, A'dam

Burgerlijke Dienstplicht in Nederland.

Parlementaire Kroniek.

Zooals men weet heeft de minister van Landbouw, in verband met de selecte opgeheven machinistenstaking, voorgesteld hem te machtigen om zeevarenden tot monsterin te dwingen. De minister heeft dat voorgesteld in den vorm van een aanvulling van een ander wetsontwerp, dat reeds in de afdeelingen der Kamer is onderzocht.

De commissie van rapporteurs was echter van oordeel, dat een zoo gewichtig voorstel niet zoo maar, tusschen afdeelingsonderzoek en openbare behandeling mocht worden ingediend, en zij stelde daarom een nieuw afdeelingsonderzoek voor.

Met eenige verbazing zagen wij, dat dit voorstel werd bestreden door den heer Kleerekooper. Deze vond geen nieuw onderzoek noodig; het voorstel van den minister was z. i. heel eenvoudig en moest zoo gauw mogelijk afgehandeld worden.

Wij zijn van de sociaal-patriotten, en zeker van dezen grappenmaker onder hen, veel gewend; maar dat zij zóó door het imperialisme bezeten zijn, dat ze het beginsel van den burgerlijken dienstplicht er door willen jagen met nog grooter haast dan de burgerlijke partijen zelve, dat is, geloovenwij, nog niet vertoond.

De heer Van Raalte moest tegenover dezen vurigen imperialist de burgerlijke vrijheid in bescherming nemen, er op wijzend:

„dat hier achter zit een beginsel van zoo wijde strekking,... dat kan leiden tot de invoering van een zekeren burgerlijken dienstplicht".

De heer Kleerekooper bleef echter oppogeeren, doch, toen de zaak in stemming kwam, behoorde hij tot... de voorstemmers voor een nieuw afdeelingsonderzoek. Zoo ziet men weer: niets is zoo veranderlijk als de mensch! Of had de heer K. inmiddels soms een stille terechtwijzing ontvangen van zijn politieken chef?

Huurcommissiewet.

Van de amendementen van den heer Mendels is er één aangenomen, namelijk dat tot schrapping van den duurteto slag van 10% door de regeering aan alle huiseigenaren toegedacht. Dit is een vermeldingswaardig succes, waardoor het welje misschien geen al te ernstig kwaad voor de arbeiders zal brouwen.

De beide andere amendementen zijn verworpen, zoodat de wet slechts tot 1 Januari 1916 terugg gaat, en de eerste huurprijs van nieuwe woningen geheel naar willekeur kan worden vastgesteld. Door deze beide bepalingen wordt de beteekenis van het welje zeer beperkt.

Ook het amendement-Ankerman, dat den nieuwen bouw geheel aan de willekeur der bouwers wilde overlaten, is verworpen.

Als een huurcommissie van oordeel is, dat een huisbaas de huur onredelijk heeft opgedreven, dat hij woekerwinst heeft geëischt, kan zij niet alleen een lagere huur vaststellen, maar vorderen, dat het teveel betaalde wordt teruggegeven. De regeering voegde daar echter bij, dat wat vóór de indiening van het wetsontwerp (16 October jl.) te veel werd betaald, niet kan worden teruggevorderd.

De regeering laat dus een deel van de verworven woekerwinst in handen der huisbazen. De heer Mendels stelde voor, deze beperking te laten vervallen: maar de Kamer verwierp zijn voorstel met groote meerderheid.

Een ander belangrijk amendement van mr. Mend is wees op een leemte van het wetsontwerp. Als een huiseigenaar door de huurcommissie verplicht wordt, de huur te verlagen, kan hij zich op den bewoner wreken door dezen de woning op te zeggen. En wat dit bij den heerschenden woningnood beteekent, laat zich denken. De heer Mendels stelde nu voor te bepalen, dat in zoo'n geval de huur alleen mag worden opgezegd indien de redenen daarvoor door de huurcommissie zijn gebillijkt.

De minister bestreed dit amendement met de bewering, dat in deze crisis gebleken is, dat de huiseigenaars „zeer schappelijke menschen zijn" (hm!) en de liberale heer Jannink vond, dat de verhuurder het recht moest hebben om een gezin met veel kinderen, uit zijn huis te zetten. Of zoo'n gezin ook een „recht" heeft om te leven en te wonen, kon dezen liberaal niet schelen, en met hem de meerderheid der Kamer (waaronder vele liberalen en vrijzinnig-democraten), die het amendement verwierp.

De verovering van het Socialisme

IX.

De propaganda.

Hoe kan het proletariaat tot macht komen? Hoe kan het die kennis, dat heldere inzicht, dat klassebewustzijn, die verstandelijke rijpheid verkrijgen, hoe kan het die organisatie, die onbreekbare eenheid, die sterke zelfopoffering, die moreele rijpheid verkrijgen, die noodig zijn om geestelijk en organisatorisch bourgeoisie en staat te overwinnen

Een eindweegs geeft de geschiedens antwoord op deze vraag. Het proletariaat is reeds een eindje op den weg der groeiende macht gestegen, en wij hebben slechts te zien door welke middelen dit gebeurde.

Hoe kwamen de arbeiders aan het klassebewustzijn en het maatschappelijk inzicht dat ze nu hebben? Door eigen ondervinding en door propaganda.

Eigen ervaring moet de grondslag zijn. Elke kennis, die van buiten af als een vreemde leering ingegoten wordt, kan wel van buiten geleerd en nagepraat worden, maar zit niet vast. Hoeveel te meer geldt dit voor een inzicht, dat het diepste denken en voelen van den mensch vervult! Een nieuwe, alles doordringende levensleer — want dat is het socialistisch inzicht — kan slechts uit een, het geheele leven beheerschende levenservaring verkregen worden. De socialistische leer is niets dan de theorie van het arbeidersleven: zij is de theoretische samenvatting, de verklaring van de levenservaring der millioenen proletariërs. Daarom vooral is het zoo moeilijk, deze leer te doen doordringen bij menschen uit andere klassen; hun ontbreekt de praktijk, waarvan het socialisme de theorie is; maar daarom ook dringt zij zoo snel — betrekkelijk snel! — in die millioenen onontwikkelde, door allerlei vooroordeelen teruggehouden proletarierhersens in. Zij weten niet veel, kunnen misschien nauwelijks lezen — maar zij hebben beleefd, zij beleven nog alle dagen, wat de socialistische theorie leert.

Natuurlijk zijn er hindernissen. De eigen ervaring, hoe diep zij ook in het leven ingrijpt, is beperkt; en reusachtig is de macht der overgeleverde denkwijzen.

Moest ieder arbeider zelf uit eigen levenservaring alleen tot socialistisch inzicht komen — hoe weinigen zouden den weg dan vinden. Maar dit is niet noodig. Menschelijke kennis is kollektief, is een produkt van gemeenschappelijke denkarbeid van de beste koppen van een geslacht, dat weer op de inzichten van vroegere geslachten steunt. Wat uit leven, uitingen en daden der honderdduizenden aan begrijpen in een honderdtal bekwaamste koppen opgroeit, wordt door een tiental schandere denkers, ten slotte door enkele genieën tot een klare theorie omgevormd; en deze theorie verheldert ineens het inzicht van de voorgestaanden dringt vandaar weer tot de massa's door — eenvoortdurend proces van wederzijdsche inwerking van praktijk en theorie. Ieder afzonderlijk arbeider vindt zoo in de socialistische theorie — zelf weer veelzijdig en zich voortontwikkelend met de maatschappij — de samenvatting van de levenservaring van zijn geheele klasse, tot nu toe. En deze theorie wordt hem toegankelijk gemaakt door de propaganda.

Propaganda is strijd tegen de oude geestelijke machten, die de hoofden beheerschen. De maatschappij wordt telkens en voortdurend nieuw en anders, maar de voorstellingen der menschen passen zich slechts langzaam aan; in oude zienswijzen bevangen zien zij de nieuwe wereld als door een waas, en reusachtige denkarbeid is noodig om het nieuwe te zien als wat het werkelijk is. Waar het kapitalisme zijn intree doet en alle verhoudingen der menschen tot naakte prijsen winstkwesties maakt, zien de menschen daarin patriarchale en middeneeuwsche verhoudingen van heer en dienaar, van beschermer en beschermede, van aanvoerder en volgeling. Of wel de denkwijze van de kleinburgerlijke armoede ziet in den kapitalist niet den uitbuiter, die winst wil maken, maar den weldoener, die de armen werk en dus brood verschaft. De staat, die als sterke wacht het bezit beschermt tegen mogelijke aanvallen der niet-bezitters wordt door de oude kalvinistische ideologie met een heilig waas omgeven als de „overheid", door God over de menschen gesteld, die dus eerbiedig hebben te gehoorzamen. Van liberale zijde zijde wordt geleerd, dat deze organisatie der bourgeoisie voor bescherming van de winstmakerij. de organisatie van de geheele natie, van alle burgers is, die gelijk zijn voor de wet en gelijkelijk in vrijheid en eigendom worden beschermd. Al deze overgeleverde en aangekweekte voorstellingen verhinderen de arbeiders het werkelijk karakter van het kapitalisme en den kapitalistischen staat te zien.

De propaganda van het socialisme heeft ten doel, hun oogen te openen voor de werkelijkheid en hen zoo de oude voorstellingen te leeren overwinnen. De verhouding van den arbeider tot den kapitalist, het wezen en het doel der kapitalistische productie, de meerwaarde, de strijd der klassen, de ontwikkeling van het kapitaal, de rol van den staat — dit alles wordt, voortdurend gesteund door de eigen ervaring, in de propaganda aan de arbeiders duidelijk gemaakt. Zoo groeit in hen het maatschappelijk inzicht.

Maar niet, zonder dat er nog een faktor bijkomt. De vreedzame school der propaganda bereikt alleen hen, die hooren willen; en de meesten willen uit zich zelf niet, suffen voort in de dagelijksche tredmolen, die hen toch al uitput, wantrouwig en geestelijk te slap en arm om zich in te spannen voor meer kennis. Maar dan komt de strijd, waartoe bittere nood, verslechtering van toestand, onderdrukking en ellende hen dwingt. De strijd groeit op uit de nood, en eerst de strijd maakt de ooren ontvankelijk voor de propaganda. Zonder theorie of socialistische propaganda ontspringen de konflikten tusschen kapitaal en arbeid; daardoor geestelijk gewekt, vragen de arbeiders naar oorzaak en begrip en dit begrip maakt de strijd weer bewuster en opzettelijker. De strijd brengt de hersenen in beweging, spant de energie, doet verwachting opvlammen; en naarmate het groote doel van den strijd helderder voor hun geest oprijst en in de arbeiders het vaste geloof groeit, dat het verwezenlijkt kan worden, vindt de propaganda meer geopende harten en hoofden.

De vakstrijd, waarin de ware verhouding van kapitalist en arbeider het eerst aan het licht treedt, vormt als het ware een eerste kursus in socialistisch maatschappijinzicht. Maar toch slechts een eerste begin-kursus; men ziet er den patroon, den patroonsbond tegenover zich, maar ziet niet de geheele klasse, niet, hoe haar geheele kapitaal in al zijn geledingen werkt, niet de werking van de staat als machts-instituut. Daarvoor is noodig de politieke strijd, niet in den beperkten zin van parlementaire aktie, maar in den ruimen zin van strijd op elk terrein, waar de geheele bourgeoisie als klasse, als macht optreedt. De politieke strijd stelt klasse tegen klasse, stelt het proletariaat tegen de groote organisatie der bourgeoisie, tegen den staat. Slechts in deze oefenschool van strijd kan het leeren geheel te doorzien, hoe het er onder gehouden wordt; kan het leeren, alle oude voorstellingen te overwinnen.

Deze ontwikkeling in inzicht gaat echter niet altijd geleidelijk voort; juist nu staan wij in een periode van terugslag. Hoe kwam die? De groepen, die socialistische propaganda voerden, zagen terecht de noodzakelijkheid in, om aan den politieken strijd mee te doen. Maar in de periode van het parlementarisme achter ons, die de opkomst der bourgeoisie tot heerschappij begeleidde, bracht dit deelneming aan den parlementairen strijd mee, dus het zich vormen tot een socialistische „partij", die als konkurrent der burgerlijke politieke patrijen optrad. En nu mochten wij nog zoo vaak betoogen, dat verkiezingen en parlementaire redevoeringen dienden, om socialistisch inzicht tot de massa's te brengen, en de strijd voor hervormingen ook alweer dit alleen als blijvend resultaat kon hebben — toch was het onvermijdelijk, dat bij talloozen, leiders en massa's, de hervormingen en de zelfs doel werden, de verkiezingen middelen voor dit doel, het stemmenwinnen maatstaf van macht enz. Het is wel onbetwistbaar, dat in de veertig jaren achter ons de politiek-parlementaire strijd der socialistische partijen enorm heeft bijgedragen om inzicht in de maatschappij in het kapitalisme en de klasse-verhoudingen te brengen; tot in de verste uithoeken van het proletariaat is een deel van die algemeene verheldering doorgedrongen. Maar haar wezen als politieke partij bracht met zich, dat de sociaal-democratische partij met deze verheldering niet verder dan tot een bepaalde grens kon gaan, en van daar af haar onmacht en weerstand tot verdere verheldering werkte tot domhouden der arbeiders. Van uit het gezichtspunt van politieke partij kreeg de socialistische leer een andere tint. Wij spreken hier niet van de reformistische propaganda, dat niet de bourgeoisie de vijand was, maar alleen de reaktie, de jonkers, de kerkelijken; daarin zat zelfs geen greintje socialisme meer.

Wij bedoelen de leer, dat verovering van de staat het doel moest zijn, d.w.z. de heerschappij van de sociaal-democratie over den staat, waarbij deze staat zelf behouden moest blijven. Zulk een socialistische partij kon aan de arbeiders geen helderheid brengen over het wezen van den staat. De oude voorstellingen, uit de eerste jaren der arbeidersbeweging opgekomen, werden nu tot een belemmering, om de nieuwe maatschappelijke verschijnselen te doorzien. Terwijl het imperialisme onkwam en de macht van het parlement wijken moest voor de nieuwe geweldige machten der kapitaal-monopolies, bleef de oude sociaal-democratie steeds meer in gebreke, het maatschappelijk inzicht en het klassebewustzijn der arbeiders te verhelderen en te versterken; omgekeerd werd zij tot een werktuig van direkt bedrog.

Nieuwe organen moeten die taak overnemen; dan gaat het weer verder opwaarts.

A. P.

Boer, Regeering, Consument.

III.

Onlangs heeft „Het Volk" beweert, dat de strijd van de S. D. P. tegen den uitvoer was te zoeken in antipathie tegen Duitschland. Het doel van de aktie voor verbod van uitvoer, beoogde de uithongering van het Duitsche volk. Als men nu weet, dat door de invloed van de agrariers in Duitschland, sinds 1894, de grenzen van dit land voor de invoer van Nederlandsch vee gesloten waren, en er nadien meermalen door de arbeidersklasse in dat land, strijd tegen de vleeschwoeker werd aangebonden, dan kan men nagaan hoe zuiver het Volk de kwestie stelt. Het is er echter eenigszins anders mede gesteld. Nu zijn deze meer dan twintig jaren verbroken handelsrelaties, terwille van het Duitsche militarisme, en tot zeer groot voordeel van de veefokkerij en mesterij ten onzent, met elkaar wederom zaken gaan doen. Waarom niet. Voor geld is alles te koop. Dat echter de S. D. A. P. met zijn gevonden ruilmotieven, een bewijsvoering moest vinden, om er haar door niets te verdedigen gedragslijn, mede goed te praten, is begrijpelijk.

Vindt gij dit niet leuk gevonden, en juist passend voor een machtige aanhang die alles slikt? Haar politieke theorieën, buigen gewillig, voor een buitenlandsche kapitalistische macht, welke in eigen land terwille van het belang van het grootgrondbezit, „in vredestijd," het Duitsche proletariaat brandschatte.

Maar er zit nog wat achter.

Deze arbeiderspartij wil ook goede maatjes blijven, met de burgerlijk politieke invloed in eigen land.

Daarom heeft zij een aktie ontwikkeld, in zake het levensmiddelenvraagstuk, welker geraas eenige overeenkomst had, met het geluid dat een met lucht en erwten gevulde varkensblaas ten gehoore brengt. Meer leven zat er niet in haar aktie voor het arbeidersbelang. Als de maatregelen door de regeering, genomen hun schadelike invloeden hadden achtergelaten, kwam zij napleiten.

Voor de rest blonk zij uit in absolute afwezigheid. Maar, eere wie eere toekomt, zij werkte achter de schermen. Wat zij daar bedisselden mag de ingewijde weten. Voor hen die buiten de geheimnissen der onderhandelingen werden gehouden, waren het alleen de prijsbepaling, de manke distributieregeling, en het geknoei bij den handel in levensmiddelen die eenig licht in deze duisternis ontstaken. En daaruit mag met reden worden afgeleid, dat kamerfraktie en raadfraktie's, een blijk van waardeering verdienen. Door haar onverstoorbare kalmte was er bij de bepaling van de verkoopprijs der levensmiddelen, een innige verhouding ontstaan tusschen belanghebbenden en burgermeesters. Als gevolg van dit broederlijk samengaan, was er prachtige speelruimte tusschen inkoop en verkoopprijs gekomen waardoor de winst van den tusschenhandel aanmerkelijk grooter werd dan voor de oorlog.

Een gedeelte van de duurte vindt dan ook zijn oorzaak hierin, dat veel tusschen kade en schip blijft hangen. Teveel zelfs. De S. D. A. P. roert zich niet. Er was een algemeene tevredenheid bij de bedrijfsgroepen, een zeer groote ontevredenheid bij de consumenten. De S. D. A. P. is Oost-Indisch doof. Terwijl de energieke, ervaren bestuurders der bedrijfsorganisaties bezig zijn de plaatselijke autoriteiten te overtuigen van het goed recht hunner prijseischen, de regeering monopolies in het leven roept, waar geen speld tusschen te steken is, blijft de vertegenwoordiging van de arbeiders onbewogen.

Omdat ze zoo onbetrouwbaar of slecht is? Ik geloof het niet.

Er komen bij een volbloed parlementaire partij, zeer middelmatige kwaliteiten boven drijven. Door een jarenlangeroutine, wat legen over dit en dat, aangevuld door eenige bespraaktheid, worden zij raadslid, lid van de provinciale of van de kamer. Dan komen ze zonder werkelijke ervaring van het bedrijfsleven te hebben opgedaan, tegenover de gladdekkers der bourgeoisie te staan Ze hebben te strijden tegen een wereld van bedrog. Door de velerlei burgerlijke belangen moeten zij een weg vinden. Ze begrijpen, dat als ze daar tegen moeten vechten, d'r waardigheid naar de maan is. Ze hebben dus te kiezen tusschen beginselstrijd, en baantjesverlies. De illusie van hun jarenlang pogen is op het bereiken van een positie gericht geweest. Het 's d'r boterham geworden. Nou ja, ik ben het volkomen met v. d. Goes eens, dat in laats-e instantie, de manier waarop iemand z'n brood verdienen moet, de daad regelt. En waar nu het behoud van het kamer- of raadlidmaatschap, van de arbeidersafgevaardigde, en de extra bedrijfswinst van den tusschenhandel paralel liepen, en het zwijgen der S. D. A. P.-ers goud waard was ten belange van oorloogsekonomie van het kleinbedrijf in Nederland, daar heeft de vertrouwensman van de goedgeloovige arbeiders, een stoel in de hemel der anti-revolutionaire winkeliers verdiend. Er zijn dus nog andere oorzaken te vinden voor hooge levensmiddelenprijzen, dan hooge transportkosten en duur vee. Gij kunt er gerust de onbenullige houding der S. D. A. P. bij tellen.

Men heeft slechts te zoeken naar regeeringsprijs vastgesteld bij de inkoop, en daarnaast te bestudeeren de maximum-prijs op de kaarten voor de winkelramen, en je bent achter het geheim van de smid. De regeering heeft als beginsel aangenomen, dat de bedrijfsgroepen als gevolg van de oorlogstoestand, niet ten onder mogen gaan. Ik ben het er volkomen mede eens. Maar dat o.a. de boeren 33 cent als regeerings-prijs voor hun kaas ontvangen, en de consument f 0.52 in de winkel voor 'n pond betaalt, daar is de vrouw van een loonarbeider of een onderwijzersvrouw het waarschijnlijk niet mede eens.

Er zijn meer voorbeelden. Daaruit blijkt wat een slechte toeziende voogd, die S. D. A. P. bij de prijsregeling was.

v. H.

MERKWAARDIG.

In een van de politie te Amsterdam uitgaand stuk vonden wij de volgende zinsnede, die wij meenen niet aan onze lezers te mogen onthouden:

„...dat met vrij groote stelligheid te verwachten is eene — trouwens reeds ingetreden — toename van de kriminaliteit onder de invloed van het samenwerken van tal van sociale en ekonomische faktoren..."

Het is een merkwaardige erkentenis van de „veredelende" faktoren van de oorlog in een land, dat notabene nog niet eens aan de wereldoorlog deel neemt.

Een raadsel opgelost!

II. (Slot.)

Waar dit alles nu echter zoo is, waar de lessen der historie en van de logica zoo duidelijk spreken, hoe komt het daar, dat Kuijper en alle consequente Imperialisten van ons land, daarvoor blind schijnen te zijn en toch maar voortdurend op het „perfide" Albion afgeven, terwijl zij Duitschland dezelfde liefde toedragen als de patriotten ten onzent voor Frankrijk koesterden in de laatste jaren der Republiek?

Op die vraag geeft Prof. Van Hamel geen antwoord.

Hij zegt:

„Het valt nauwelijks aan te nemen, dat deze waarheden onder de voormannen der Kerkelijke Partijen, waar Dr. Kuijper de leiding heeft, niet zouden worden beseft. Er moeten voor den Geallieerden haat en de Duitschland-liefde aan die zijde andere drijfveeren werken, dan het staatkundig nadenken, dat daarvoor slechts ondeugdelijke argumenten biedt!

Wij hebben ons in dit zielkundig raadsel niet te verdiepen. Waarschijnlijk spelen de nauwe aanrakingen met Duitsche zendinggenootschappen en Duitsche bisdommen, vrees voor 't Fransche ongodisme en al te groote verknochtheid aan de gezagstheorieën van een Stahl, een groote rol."

Doch waar de Professor met zijn denken stilstaat, daar wenschen wij juist verder te gaan.

En bij het licht, dat het historisch-materialisme op ons pad werpt, is het waarachtig niet moeilijk, het zielkundig raadsel te verhelderen, waar Mr. Van Hamel voor stil blijft staan en waarin hij zich niet wenscht te verdiepen.

Want in de eerste plaats weten wij, dat de partijen der rechterzijde voor een groot deel uit „kleine luiden" bestaan, en dat vooral de anti-revolutionaire partij de massa's harer kiezers uit de kringen van de kleine kapitalisten, de ambachtslieden, de boeren en de visschers recruteert, die gedurende dezen oorlog door den uitvoer naar Duitschland, ten bate van het Duitsche Imperialisme, enorm hebben geprofiteerd.

Dit is om zoo te zeggen de onmiddellijke stoffelijke basis, waarop het gebouw der rechtsche pro-Duitschheid op is opgetrokken.

Doch dat op de stoffelijke basis der Oorlogswinst, der kleine, gemiddelde en groote O.-W., onze Imperialisten van alle gading, of ze anti-revolutionair of roomsch, oud-liberaal of vrijzinnig-democratisch zijn, kortom, welke schakeeringen ze ook overigens mogen vertoonen, de Theorie van een Pro-Duitsche politiek als noodzakelijkheid voor het Nederlandsche belang hebben kunnen opbouwen, zóó opbouwen, dat er geen onderscheid meer te bekennen valt tusschen de meest consequente vertegenwoordigers dezer richting en de propagandisten van het Nieuwe, het Grootere Duitschland, dat heeft een diepere oorzaak in een wijder beteekenis.

Het is — tallooze malen is het in onze pers reeds uiteengezet — omdat de meerderheid der Nederlandsche Imperialisten van het begin van den oorlog af slechts in een zegepraal van het Duitsche Imperium een waarborg heeft gezien, de mogelijkheid van het Behoud der Nederlandsche overzeesche bezittingen.

Valsch of niet, dat is de theorie, d.i. de verklaring van het zielkundig raadsel, naar welks oplossing een ook-Imperialist als Prof. van Hamel thans na 30 maanden oorlog nog zegt te verschen.

Kuijper en alle andere Imperialisten gaan daarbij, min of meer bewust, uit van dezelfde praemissen als Prof. Van Hame' ook. Maar... zij redeneeren iets verder en iets juister.

Zij redeneeren, dat Engeland, ja ongetwijfeld, belang heeft bij een voortbestaan v. een onafhankelijk Nederland. Evengoed als het belang heeft bij het voortbestaan van een niet aan Duitschland onderworpen België. Maar ook, dat Engeland, ofschoon het redenen kan hebben — en misschien gedurende dezen oorlog heeft — om ons land en onze bourgeoisie ook het bezit van Indië te waarborgen, deze garantie en dat behoud toch nooit heeft gemaakt, nooit kan maken tot een der axioma's van zijn wereldpolitiek.

Een axioma, een grondbeginsel der Engelsche wereldpolitiek m.a.w. is wél, dat de tegenover Engeland liggende kusten der Noordzee niet in het bezit zijn van een machtig, laat staan van een overmachtig Vastelandsch Rijk.

Voor dat axioma heeft het Wereldoorlogen gevoerd en voert het dezen Wereldoorlog.

Maar de gang der wereldpolitieke ontwikkeling kan zoo zijn, dat het belang van het Britsche Rijk meebrengt, dat Nederlandsch Indië niet langer in de machtelooze handen der Hollandsche bourgeoisie blijft. In wiens handen dan wel, zij daargelaten. Doch in ieder geval niet in de handen van den machtigen mededinger op het Vasteland van Europa, of die nu Frankrijk is — zooals in het begin der 19e eeuw het geval was — of Duitschland, in de jaren 1914 en volgende.

Dat weten onze Hollandsche Imperialisten. Dat weet Abraham Kuijper. Dat heeft Van Heutsz pas weer uitgesproken in zijn groote rede op het Congres der Vrij-Liberalen. Daarnaar handelt de N. R. Ct., al zegt zij het niet openlijk.

In een overwinnend, een overmachtig Duitsch Imperium, een Imperium, zoo machtig, dat het tegen elke coalitie van Mogendheden voortaan zou zijn opgewassen, zien die zelfde lieden de eenige mogelijkheid om Indië te behouden, te beveiligen, zij 't dan ook dat hun land in Europa daardoor in dezelfde positie ten opzichte van Duitschland zou moeten geraken als de Bataafsche Republiek en het Koninkrijk Holland in de eerste jaren der 19e eeuw ten opzichte van Frankrijk.

Zulk een overmachtig Duitsch Imperium zou inderdaad de beschermende hand over Indië kunnen uitstrekken, zelfs tegenover Japan, zelfs ten koste van een laatste poging van Engeland om die continentale overmacht te breken, waarbij ons land in Europa dezelfde diensten aan het Duitsche Imperium zou moeten bewijzen als de Bataafsche Republiek het Koninkrijk Holland of de Departementen van het ingelijfde Holland aan het Fransche Rijk in de jaren 1795—1813 moeten bewijzen. Dit is de oplossing van het „zielkundig raadsel" volgens de methode der proletarische wetenschap, van het Marxisme.

* * *

Maar er is een ander raadsel, een moeilijk op te lossen raadsel, waarvan wij de oplossing uiterst gaarne eens zouden vernemen van Prof. van Hamel en andere Nederlandsche intellectueelen, geleerden en journalisten, die tot de minderheid behooren, de minderheid, die wel degelijk voortdurend schrijft, spreekt en waarschuwt tegen een Duitsch gevaar.

Ook deze Imperialisten wenschen met heel hun hart en heel hun ziel, een behoud van het Nederlandsche Imperium.

Hoe echter — dat is ons een raadsel — hoe stellen zij zich de mogelijkheid van het behoud daarvan voor, wanneer de Nederlandsche Regeering niet onder de beschermende vleugelen van den Groot-Duitschen Adelaar kan kruipen?

Wanneer zij dit niet kan, omdat de Groot-Duitsche Adelaar zijn pennen en zijn klauwen verliest, zoo ongeveer als de Fransche Adelaar in 1813.

Of wanneer de Nederlandsche Regeering een politiek van werkelijke neutraliteit voerde die geen rekening hield met de kansen van het behoud van Indië?

Van Hamel, de geleerden en politici der „Vaderlandsche Club" en dergelijken wenschen evengoed als Kuijper, Van Heutsz en de N. R. Ct., dat ons volk desnoods zijn bloed bij stroomen zal laten vloeien ter wille van het behoud der Indische dividenden.

Doch, al hebben zij den treurigen moed dezer overtuiging, een andere moed ontbreekt hun: de moed, die de Kuijpers, de Van Heutsz'en en dergelijken bezielt van namelijk te zeggen: terwille van de Indische millioenen ben ik bereid alles te offeren: niet alleen het bloed der volks, maar ook de zoogenaamde onafhankelijkheid, die in het fijdvak van het Imperialisme toch nog slechts een Fata Morgana kan zijn.

v. R.

DE OORLOG.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Wie heeft een diplomatieke overwinning behaald?

Het napraten over de vredesnota's, die sinds 12 Dec. j.l. niet van de lucht zijn geweest, duurt nog zoowat voort. Maar het schijnt te verflauwen.

Kenmerkend is daarbij het feit, dat het uiterst moeilijk, ja zelfs eigenlijk in 't geheel niet is vast te stellen, wie van de beide Coalities nu eigenlijk een diplomatieke overwinning heeft behaald.

Een diplomatieke overwinning, dat wil in het huidige tijdvak, in den tijd van het Imperialisme zeggen, dat een bepaalde zet op het politieke schaakbord een regeering en tegenover de groote massa der publieke opinie in het eigen land en tegenover de neutralen, om wier opinie of macht men zich bekommert, in een voordeeliger positie plaatst.

Is het nu mogelijk om dat te constateeren betreffende de gebeurtenissen der laatst verloopen weken? —

De Duitsche voorstellen — wij spreken voor 't gemak van Duitsche, maar we bedoelen die van Duitschland en bondgenooten — van 12 Dec. beteekenden een vredesmanoeuvre. Daarover is geen verschil van meening mogelijk. Maar is de Duitsche Regeering nu, na al hetgeen er in de sinds dien verloopen maand gebeurd is, sterker komen te staan tegenover de volksmassa's in het grootere Duitschland?

Op het eerste gezicht schijnt het zoo.

Wanneer men het orgaan der sociaal-patriotten de „Vorwärts" gelooven wil, is het b.v. zeker het geval.

De correspondent der N. R. Ct. te Berlijn — een betrouwbare bron in dit opzicht — resumeert hetgeen dit blad schrijft, als volgt:

„De nota van onze vijanden zegt heel opreidt, waarom een vrede nog niet mogelijk is. De centrale mogendheden moeten beroofd en uitgeplunderd worden en tot dat doel moet men hen eerst overwinnen. Men verlangt van de centrale mogendheden geenszins, dat zij nu reeds de eischen nopens het oorlogsdoel van hun tegenstanders als vredesvoorwaarden aannemen, want zulke eischen stelt men alleen aan een vijand, wiens hoofdsteden men bezet heeft en wiens weerstandsvermogen hopeloos gebroken is. De nota aan Wilson is er dus ver van af, een vredesaanbod te wezen. Zij is een nieuwe oorlogsverklaring met onbegrensde veroveringsoogmerken. Aan de bereikbaarheid van die oogmerken kan men ook aan den anderen kant niet gelooven, maar, terwijl men onbekommerde zekerheid van de overwinning ten toon spreidt en mateloze eischen stelt, gelooft men, Duitschland en zijn bondgenooten vrees te kunnen aanjagen. Men vergeet daarbij, dat de toegeeflijkheid van de Duitsche regeering in den wil van het volk zijn grens moet vinden, dat na zulke namelooze offers en zulke geweldige militaire successen niet zou kunnen duiden, dat Duitschland zonder dwang in de rol van den overwonnene komt. Hoezeer de groote massa van het Duitsche volk het goedkeurt, dat de Duitsche regeering met het succes van de verdediging haar oorlogsdoel als bereikt beschouwt, toch verlangt zij evenzeer dat het succes onvoorwaardelijk gehandhaafd wordt en voortgezet. Hier in Duitschland heeft men de vraag besproken, of het niet beter geweest zou zijn, als ook de Duitsche regeering haar oorlogsdoel bekend had gemaakt en is beweerd, dat de regeering slechts een program zonder inlijvingen had behoeven te ontwikkelen, om een vrede zonder overwinnaar te verkrijgen. Deze bewering kan na de nota van de tienvoudige entente aan Wilson niet meer staande gehouden worden. De Duitsche regeering heeft duidelijk genoeg gezegd, hoe zij over inlijvingen denkt en men kan stellig niet aannemen, dat de vredesonderhandelingen, indien de vijand er toe bereid ware geweest, op haar veroveringsplannen schipbreuk geleden zouden hebben. Onze vijanden kennen en kunnen daar niet aan twijfelen, maar zij hebben de terughouding van Duitschland en van zijn bondgenooten met zooveel te grootere vermetelheid vergolden. Een nog duidelijker afstand doen van inlijvingen zou op zijn hoogst tengevolge gehad hebben, dat de vijand verklaard zou hebben: Duitschland ziet nu in, dat het zijn overwinningsoogmerken niet verwezenlijken kan, en dus is de beurt aan ons, om de onze te verwezenlijken. De entente wil geen vrede zonder overwinnaar en overwonnenen, maar zij wil Duitschland overwinnen en wel zoo terdege, dat het den vrede „tot elken prijs" aanneemt. Dat is echter iets, wat geen sterveling in Duitschland wil".

Men ziet: tot zelfs in de woordenkeus — een nieuwe oorlogsverklaring — is er hier overeenkomst tusschen het orgaan van Scheidemann en dat in de Witte de Withstraat. En de Vorwärts laat geen twijfel, of zij acht de positie der Centrale Regeeringen door de openbaarmaking van het antwoord der Tien aan Wilson versterkt.

De spreekbuis der Duitsche Regeering, de correspondent van het groote Hollandsche blad te Berlijn, laat daaromtrent trouwens ook geen twijfel. Want in een brief uit Berlijn, dato 13 Jan. zegt hij, na geconstateerd te hebben, dat men toch werkelijk tot geen andere conclusie kan komen, dan dat de tegenstanders van Duitschland de deur van den Vrede met een donderenden slag in het slot hebben geworpen — hetgeen ook de Opperste Krijgsheer constateert in zijn jongste, hartstochtelijke ontboezeming —:

„Bij de voortzetting zijn de Centrale Mogendheden op een belangrijk punt in het voordeel. Hun volken is nu de volstrekte overtuiging bijgebracht, dat zij niet kunnen ophouden. Hier in Duitschland ten minste kan men niet meer zeggen, dat nog twee groepen tegenover elkander staan. De eischen der Entente klonken voor het Duitsche volk zoo onwerkelijk, dat het er ternauwernood nog de aangekondigde sensatie in kon zien. Men merkt het aan de betrekkelijke stilte in de Duitsche pers. De proclamatie aan het volk is wel het hartstochtelijkste, wat er verschenen is. De Al-Duitschers schetteren niet, maar glunderen veeleer. Er is hun meer geluk wedervaren dan zij hadden durven hopen. Het volk vindt dit alles vreemd, en zet zich zijn gedachten aan vrede weer uit het hoofd. Van de Entente begrijpt men niets. Het zou iemand nu moeilijk vallen, een man op straat duidelijk te maken, dat er nog menschen met verstand zitten in de vijandelijke kabinetten."

Verder schrijft hij dan, dat velen zich al gewend hadden aan de gedachte den oorlog als iets half-afgedaans te beschouwen, doch dat het Manifest der Entente de schok moet zijn, die over alles heen helpt. „Men voelt zich belegerd door een meedoogenloozen vijand. Men weet, dat hij ondenkbare offers wil." Over de oorlogsdoeleinden mocht van „hoogerhand" nooit worden gesproken, juist om de veroveringsfantasie een domper op te zetten. (Men weet intusschen, dat dat niet veel heeft gebaat. v. R.) Maar de man op straat, of, zooals de correspondent schrijft, de „goede lieden" staan dan ook over het stuk des te erger te kijken. „Als zij erover gaan nadenken, lijkt het hun ongeveer als een ondergang van de wereld."

Als men dit zoo leest — en wij nemen aan, dat de man de stemming, voor zoover hij die kan waarnemen, namelijk in de burgerlijke en sociaal-patriottische gelederen, vrij goed weergeeft, — dan schijnt het ook al niet erg twijfelachtig, of heel het diplomatieke spel der laatste maand is een voordeel geweest voor de Centralen, bij name voor de Duitsche Regeering.

Maar... leest men dan de pers-uitingen van de andere zijde, de Engelsche, Fransche, Russische, — voor zoover ze hier doordringen — en een goed deel der Amerikaansche pers, dan is het precies andersom.

Dan heeft niet de Duitsche Regeering, maar hebben haar tegenstanders een diplomatieke overwinning behaald.

Typeerend mag in dit opzicht een uiting van een zoo „gematigd" Engelsch blad als de „Manchester Guardian" genoemd worden, een blad, dat met „Daily News" en andere links-liberale organen onmiddellijk na het verschijnen der Duitsche voorstellen van 12 Dec. er op aan heeft gedrongen om toch vooral niet zoo maar botweg die voorstellen af te wijzen, zooals de uitersten Imperialisten wilden.

Dit blad noemt de manier, waarop het thans geloopen is, voor Duitschland een diplomatieke ramp. Het bedoelt hiermee de gelijktijdige verschijning van Duitschland's antwoord op de nota der Tien van 30 December en de antwoord-nota op Wilson's nota.

Het blad schreef:

„De Duitsche nota was blijkbaar geschreven ter weerlegging van de nota der Geallieerden aan Amerika, maar in de onderstelling, dat de geallieerden baas zouden zijn, om hun voorwaarden mee te deelen. Duitschland's indrukwekkend aanbod om zijn voorwaarden op het allerlaatste oogenblik, dat mogelijk is, bekend te maken, wordt openbaar gemaakt op denzelfden dag, dat de geallieerden hun werkelijke voorwaarden aangeven. Dat is een diplomatieke ramp."

En na een enkele ongelukkige uitdrukking in de nota der Tien gekritiseerd te hebben, verklaart het blad, dat er overigens niets in staat, waar Amerika bezwaar tegen kan hebben.

De commentaar, die de Engelsche Regeering (Balfour, de nieuwe Minister van Buiteni. Zaken) thans aan Wilson blijkt te hebben gezonden ter toelichting, waarom Engeland absoluut geen vrede kan sluiten zonder de „waarborgen" die in de Nota der Tien worden genoemd, gaat uit van dezelfde idee.

Het komt dus hier op neer. Datgene, wat in Duitschland en bij de Centralen beschouwd wordt als een voordeel van de antwoord-nota aan Wilson — een voordeel voor de Centralen namelijk — het noemen van de vredesvoorwaarden der Tien, dat wordt bijna eenstemmig door de pers der tegenstanders van de Centralen juist beschouwd als een voordeel voor de „Geallieerden".

En men schijnt in Duitschland niet op de gedachte te komen, dat het voor de Tien toch zeer goed mogelijk zou zijn geweest hun buitensporige vredesvoorwaarden niet te noemen. Ze hadden dan, evenals Duitschland zelf, op Wilson's nota maar ontwijkend hoeven te antwoorden.

Wij kunnen natuurlijk niet aannemen, zooals de Duitscher op straat, dat alle staatslui van de Tien hun verstand kwijt zouden zijn.

En de eenige conclusie, die wij uit dit alles kunnen trekken, is een nieuw bewijs, welke ontzaglijk diepe geestelijke afgronden er door een Wereldoorlog tusschen de volken zijn gegraven. Want wij nemen inderdaad aan, dat „men" — de groote massa — in Duitschland eenvoudig verstomd heeft gestaan over de vredesvoorwaarden der Tien. Maar op precies dezelfde manier staat „men" b.v. in Engeland verstomd, dat de Duitschers de vredesvoorwaarden der Entente, die immers zoo redelijk en zoo gematigd schijnen voor de Engelschen, niet met blijdschap als basis van onderhandelingen wil aanvaarden.

„Men" vergeet, dat de volken niet per referendum en nadat hun de zaak kalm en ernstig onder de oogen is gebracht, er over kunnen beslissen, of zij op die voorwaarden willen onderhandelen. Maar dat de machthebbers aan weerszijden nog altijd de middelen hebben om hun iets ergers te doen vreezen, dan zelfs de voortzetting van den oorlog is.

Wat is dat ergere?

Voor Duitschland geeft de „Vorwärts" het aan: het is de ineenstorting van het nu opgebouwde Imperium. Want zelfs de Vorwärts kan zijn lezers niet wijsmaken, dat het zou gaan om het behoud van Duitschland, van het Duitsche volk.

Voor de anderen is het in hoofdzaak de vrees, dat een voortbestaan van dit Imperium alle omringende groote Staten binnen afzienbaren tijd de verschrikkingen van een nieuwen oorlog zou brengen.

Bij beiden is het een gemis aan geloof en inzicht in de mogelijkheid, dat na de verschrikkingen, die het Imperialisme thans over de wereld heeft gebracht, de spoedige omverwerping van het Kapitalisme, de sociale Revolutie mogelijk zou zijn.

De burgerlijke pers kan natuurlijk niet inzien — en al zag ze 't thans in, dan zou ze 't niet zeggen — dat het gemis aan revolutionnair, aan socialistisch gevoel, geloof, en inzicht bij de groote massa's de groote, de alles overwegende oorzaak is, dat de oorlog wordt voortgezet.

En zoo is ook alleen op 't eerste gezicht onverklaarbare tegenstrijdigheid te begrijpen, dat een maand van vredesgepraat, van vredesnota's, van vredesartikelen in tienduizenden bladen en milliarden van exemplaren, tot het resultaat heeft geleid, dat de regeeringen en hun helpers zich in de beide groote vijandige kampen beide het voordeel toeschrijven, dat zij een diplomatieke overwinning hebben behaald.

Een diplomatieke overwinning, d.i. een overwinning op hun eigen volken. Weer zullen thans ongehoorde inspanningen van alle krachten op de slagvelden, in de loopgraven en in de munitie-fabrieken worden gevergd; weer zullen ontelbare levens moeten worden vernietigd, eer de werking dezer vredes-manoeuvre voorbij is.

En het zal van de resultaten van die krachtsinspanning in de komende lente afhangen, in welken vorm de volgende vredesmanoeuvre op touw zal worden gezet.

Nog hebben de Centralen hun „vredes voorwaarden" niet gemeld. Het is natuurlijk nog mogelijk, dat zij ze op zekeren dag publiceeren. Dat zou dan een volgende stap zijn.

v. R.

FEUILLETON

Kinderen der ellende.

Autobiografie van een polderjongen.

door

PATRICK MAC GILL.

(Geautoriseerde Vertaling. — Geen recht van overname zonder toestemming van de Redaktie).

5)

Toen ik tien jaar oud was, verliet ik de school, ik was pas in het derde boek. Dat ging zoo. Op een dag, dat we plaatsen moesten aanwijzen op de wereldkaart werd de meester wakker en omdat het heet was, was de man in een slecht humeur.

— Wijs Corsica aan, Dermod Flynn, zei hij.

Ik had niet de minste notitie tot welk werelddeel Corsica behoorde en beurt om beurt keek ik verlegen naar den meester en de kaart. Ik vermoed, dat hij schik had in mijn verslagenheid, want hij staarde me lang stilzwijgend aan.

— Dermod Flynn, wijs Corsica aan, herhaalde hij.

— Ik weet niet waar het ligt, antwoordde ik knorrig.

— Ik zal je krijgen, brulde hij en pakte mij bij de ooren en trok er hard aan.— De pijn ergerde me; ik werd nijdig en wist nauwelijks wat ik deed. Ik zag zijn oogen in de mijne branden. Ik hief de kaartenstok boven mijn hoofd en sloeg hem vlak op zijn gezicht. Een roode striem liep langs de zij van zijn neus en ik durfde er niet naar kijken.

— Dermod Flynn heeft de meester doodgeslagen! riep een klein meisje, dat Nora Ryen heette en die in dezelfde klas zat als ik.

Ik was bijna zeker, dat ik hem vermoord had, want hij was tegen den muur op den grond gevallen zonder een woord te spreken en bedekte zijn gezicht met beide handen. Een oogenblikje keek ik naar hem, toen kreeg ik mijn pet en ging er van door.

Den volgenden dag was de meester, behalve de roode striem op zijn gezicht, zoo goed als ooit. Maar ik ging nooit weer naar school. Vader geloofde niet in boekengeleerdheid en dus stuurde hij me uit werken bij de buren die hulp verlangden in den zaaitijd of bij den oogst. Mijn loon was zes stuivers daags en het werk op 't land stond me beter aan dan het schoolwerk.

Als ik later de leerlingen op straat tegenkwam, zeide ze tot elkaar: — Mijk, daar heb je Dermod Flynn, die den meester op zijn gezicht sloeg toen hij nog op school was.

Ik was altijd erg trotsch op mijn daad, als ik ze dat hoorde zeggen. Het was een heel ding voor een jongen van mijn leeftijd, om een man te slaan die viermaal zoo oud was als ik. Zelfs andere jongens hadden het over mijn daad en wat meer was, ze prezen mijn moed. Zij waren zelf op school geweest en de proef was hen niet bevallen.

Als Ik nu Corsica op de kaart zie, denk ik nog aan de oude meester Diver en de dagen die ik onder hen doorbracht in de school van Glenmornan.

IV.

De eeuwige stilte.

Ik was zoowat twaalf jaar, toen Daan, mijn jongste broertje, stierf. Het was midden in den winter, en hij maakte een sneeuwpop voor de deur, toen hij plotseling klaagde over pijn in de keel. Moeder stopte hem in bed en gaf hem hete melk te drinken. Naar den dokter stuurde ze niet, want er was geen geld in huis om de rekening te betalen. Daan lag den heelen avond in bed en verscheidene buurtjes kwamen hem bezoeken. Tegen middernacht werd ik naar bed gestuurd, maar voordat ik ging, hoorde ik dat vader aan moeder vroeg, of ze dacht dat Daan den morgen nog zou halen. Ik kon niet slapen, maar bleef in bed wachten en bad de Heilige Maagd, om mijn broertje te sparen. De nieuwe maan, scherp als een sikkel, keek door het raam van mijn kamer, toen moeder aan mijn bed kwam om me te zeggen dat ik op moest staan om Daan een laatste zoen te geven. Ze wendde haar gezicht af, terwijl ze sprak, ik wist dat ze huilde. Mijn broertje lag in bed, staarde met wijdopen oogen naar den zolder. Op zijn aangezicht lag een rood blosje en het ademen deed hem pijn. Ik boog me over hem en kuste zijn wang. Ik was bang en de kus brandde als vuur op mijn lippen. Met zijn drieën bleven we staan en vader spreide wijwater door het heele vertrek. In eens zat Daan rechtop in bed en groep zich vast aan de dekens. Ik had graag de kamer uitgedoopen, maar vader hield me tegen.

Vader boog over het bed en vroeg: „Heb je wat noodig?" maar er kwam geen antwoord. Broertje viel terug op het bed en zijn gezicht werd heel wit.

— Arme Daan is dood, zei vader de tranen rolden uit zijn oogen. 't Was voor de eerste keer dat ik hem zag huilen en ik vond het heel, vreemd. Moeder ging het venster openen om de ziel van het broertje naar den hemel te laten gaan.

— Alles is in Gods hand, zei ze. De Heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen.

Langen tijd was het stil in de kamer. Vader en moeder schreiden, en ik was bang voor iets wat ik niet begrijpen kon.

— Komt Daan nu nooit terug? vroeg ik.

— Stil, schatje! zei moeder.

— Het zal een heel geld kosten om de arme jongen te begraven, zei vader. Het kost aardig wat om ze groot te brengen, maar het is een eerbaar werk als er je een afgenomen wordt.

Ik had eens een oude vrouw zien begraven, „Ouwe Nan", het bedelwijf.

Jaren lang had ze langs den weg naar Glenmornan gelopen om flesschen en vodden te verzamelen, die ze met zegeningen betaalde en naderhand voor stuivers verkocht. Omdat ze gerimpeld en schonkig was en een baard had als een man, zei iedereen, dat ze een heks was. 't Was zomer toen Ouwe Nan stierf, en twee dagen later werd ze naar 't kerkhof gebracht. Ik strijkheide van school en volgde de zweetende mannen die de kist op hun schouders droegen. Zij schenen blij te zijn toen ze het kerkhof met de oude zwijgende grafsteenen zagen.

— De oude heks was zoo zwaar als lood, hoorde ik de dragers zeggen.

(Wordt vervolgd).

DE OORLOG

Laatste Oorlogsnieuws.

Naar uit Petrograd gemeld wordt, is de minister van Oorlog, Generaal Schtsjajew, afgetreden en in zijn plaats Generaal Belajew benoemd.

Volgens berichten uit Rio de Janeiro wordt in marinekringen aldaar bewerd, dat een Duitsch kaperschip werkzaam is geweest op de Zuid-Amerikaansche kust gedurende de laatste 14 dagen.

Van het oorlogsperskwartier van het Westelijk front wordt bericht: de uiterlijke rust verbergt een concentratie en vermeerdering van vijandelijke strijdkrachten op zeer groote schaal. Zonder twijfel hebben achter het front geweldige nieuwe opeenhoopingen van materiaal en belangrijke troepenverschuivingen plaats.

Het Russische legerbericht meldt geen verandering aan het Kaukasus-front.

Het Duitsche legerbericht van Vrijdagavond meldt niets bijzonders van een der fronten.

Een Duitsche duikboot torpedeerde bij Malta het Engelsche linieschip „Cornwallis". Het Noorsche s.s. „Otto" is getorpedeerd.

Het Deensche s.s. „Dagmar" en het Spaansche s.s. „Manuel" zijn getorpedeerd.

GEMENGDE BERICHTEN.

Een ontploffing in een munitiefabriek

Officieel wordt gemeld: In een munitiefabriek bij Londen ontstond een ontploffing. Men vreest, dat er veel personen bij omgekomen zijn en dat de aangerichte schade groot is.

De toestand in Duitschland.

De neutrale correspondent van de „Times", die in Duitschland vertoefde, geeft een beschrijving van een reis door Duitschland. Hij zegt dat het een feit is, dat de roep naar vrede nu minder komt van de politici dan wel van de soldaten. Het is een „open geheim", dat Hindenburg, die juist zijn tweede bezoek bracht aan het westelijk front terugkeerde met den indruk dat de politici moeten trachten op een of andere manier vrede te maken. Dit zijn geen praatjes. Ik heb de waarheid uit een bron, die altijd bij mijn vorige mededeelingen goed is gebleken. Allerlei invloed wordt gebezigd om den terugkeer van bepaalde regimenten en officieren naar het westelijk front te voorkomen, niettegenstaande de autoriteiten door allerlei tegemoetkomingen, zooals ruimer rantsoenen van voedsel, korter verblijf in de loopgraven en avancementen te Rijsel, Gent, Metz en andere plaatsen den dienst daar aantrekkelijk trachten te maken.

In het westen is generaal na generaal vervangen en het aantal straffen van onderofficieren en manschappen is ontzaglijk. Welke de verliezen aan het oostelijk front zijn weet niemand, en niemand gelooft de gepubliceerde cijfers.

Wat er als zoo verloren gaat.

De Duitsche kapitein Wünsche, die onlangs met zijn duikboot is teruggekeerd, heeft op één tocht 14 schepen in den grond geboord, met een gezamenlijken inhoud van 26.000 ton. Daarvan waren er drie met erts, drie met steenkool, drie met vruchten, twee met zwavel-ijzererts en twee met visch geladen; de overige met salpeter, ijzererts, mijnhout en haver.

De oorlogskaart.

We lezen in een Wolff-telegram uit Berlijn: Bij het begin van 1917 hielden wij bezet: in België 29.000 vierkante K.M., in Frankrijk 22.310 (terwijl de Franschen 900 vierkante K.M. Duitsch gebied bezet houden), in Rusland 280.450, in Roemenië 100.000, in Servië, 85.867, in Montenegro 14.100, in Albanië 20.040.

De Russen houden 28.251 vierkante K.M. Oostenrijksch gebied bezet.

Vrouwen ter vrijmaking van slachtvee.

Volgen de „Giornale d'Italia" besloot het Italiaansche ministerie van oorlog de soldaten, die in militaire hospitalen werkzaam zijn, door vrouwen te vervangen, om daardoor 20.000 soldaten te verkrijgen.

Bevriipt men nu waarvoor dingen als de Urgentieraden hier te landen dienen?

Gedwongen dienstplicht in Eng.-Indië

Aan de „Times" wordt uit Delhi geseind:

Naar verwacht wordt, zal er onder de vertegenwoordigers van Indië op de buitengewone oorlogsconferentie van het Britsche rijk een Indisch inboorling zijn. Tevens verwacht men de aankondiging, dat het plan van gedwongen training en dienstplicht voor Europeanen en Engelsch-Indiërs is aanvaard.

De nood in België.

In België verkoopt men varkens tot 1500 francs. Koffie kost te Antwerpen 20 tot 25 frs. per kg.

Om den eenen dag krijgt men er een rantsoen aardappelen van 300 gram per hoofd en den anderen dag koolrapen. Van het comité verkrijgt men tegen billijken prijs maandelijks: 600 gram suiker, ½ kg. stroop, 400 gram reuzel, ½ k.g. maïsvlokken, ½ k.g. rijst, ½ k.g. spek. 't Broodrantsoen is 300 gram per dag en per hoofd. Van boter of vleesch is de groote massa van het volk reeds lang den smaak vergeten.

De meeste schoolkinderen bezitten een soepkaart, om 's middags in een aangewezen lokaal soep te krijgen.

Griekenland en de Entente.

Volgens de „Idea Nazionale" maakt de koning van Griekenland zich gereed een memoria te schrijven, waarin met documenten de staatkunde van Griekenland gedurende den oorlog zal worden uiteengezet. De memorie heeft vooral ten doel de beschuldigingen der Venizelisten te weerleggen, die den koning verwijtn de belangen van het land te verraden en de neutraliteit ten gunste van de Centralen geschonden te hebben. Ook zegt men, dat de memorie een aanklacht zal bevatten tegen de staatkunde van Venizelos, die beschuldigd wordt de Entente bedrogen te hebben, doordat hij haar deed gelooven, dat zijn land onderworpen was aan de zaak der Centralen.

De nota-oorlog.

De „Az Est" vernemt uit Sofia, dat in diplomatieke kringen aldaar geloofd wordt, dat de centralen de antwoord-nota van het viervoudig verbond aan Wilson niet onweersproken zullen laten. De rectificatie der Centralen zal er de belangrijkste punten uitnemen en de volken der Entente bewijzen, dat alleen de bewindvoerders bij hunne vijanden verantwoordelijk zijn voor het voortzetten van het bloedvergieten.

Buitenland.

De scheuring in de Duitsche Soc.-dem. partij.

Het partij-bestuur van de soc. dem partij in Duitschland heeft gisteren een beslissing genomen ten opzichte van den door de rijks-commissie van de oppositie ontstanen toestand in de partij. Er werd met 29 tegen tien stemmen een resolutie aangenomen, waarin verklaard wordt, dat de vorming van een afzonderlijke organisatie en het lidmaatschap daarvan onvereenigbaar is met het lidmaatschap van de soc. dem. partij.

Nu echt verkocht.

De Deensche gezant te Washington seint, dat de uitwisseling der ratificaties van de Conventie van 4 Augustus 1916, betreffende den afstand der Deensch-West-Indische eilanden aan de Ver. Staten op 10 Januari 1917 te Washington plaats had, tusschen den Deenschen gezant en den Amerikaanschen minister van buitenlandsche zaken.

Buffalo Bill †.
Een uitroeier van Indianen.

Het „Handelsblad" wijdt aan dezen geweldenaar, zooals het blad er zeker een paar duizend op Sumatra zou wenschen, om daar op het voorbeeld van Van Daalen heele stammen uit te moorden, het volgende:

Buffalo Bill, de groote strijder tegen de Indianen, de held van zoovele verhalen van durf, van slimheid en scherpzinnigheid, van vermetelen mannenmoed, is dood. En al mogen er onder die verhalen velen wat sterk gekleurd en.... gecompleteerd zijn, grootendeels zijn zij toch waar. Want de merkwaardige figuur, die velen slechts voor een mythe of voor een geschikten circusbaas houden, heeft in de geschiedenis van Noord-Amerika een zeer belangrijke rol gespeeld.

Kapitein Cody, zoo is zijn eigenlijke naam, is 70 jaar oud geworden. In 1846 in Scott Contry (Iowa) geboren, emigreerde hij op jeugdigen leeftijd met zijn ouders naar Kansas, dat toen nog niet een rustige, geordende staat was, maar een dier woeste streken in het Wilde Westen, waar alleen de krachtigen zich konden handhaven, waar revolver en lynchwet nog recht verschaften en waar de Indianen, vooral de krijgszuchtige Sioux-stam, nu en dan hunne gevreesde aanvallen deden.

Pas elf jaar oud, ging de kleine Cody mede om de Indianen te tuchtigen en doodde hij zijn eersten roodhuid, die nog door velen zou gevolgd worden. Zoo was de jongen in dat land, waar spoor- noch straatwegen waren, waar de blanke bevolking nog schaarsch was, tot strijder voor zijn ras geworden. Zijn moed en scherpzinnigheid bezorgden hem spoedig eene groote reputatie en allerlei moeilijke, gevaarlijke werkjes werden hem toevertrouwd. Hij was spoedig een bekend en vertrouwd gids, verkenner en berichtrijder voor groote wagenconvooien, die door de wildernis trokken, geworden.

In 1862 brak de groote opstand der Sioux-Indianen uit. Cody werd een der voornaamste aanvoerders der blanke troepen. Ook gedurende den Amerikaanschen Burgeroorlog verrichtte hij belangrijke diensten als berichtenoverbrenger. Telkens weer wist hij door de linies der Geconfedereerden heen te komen.

Vijf jaren later zocht de regeering hem opnieuw aan om als verkenner op te treden tegen de Sioux-Indianen, die, onder aanvoering van het opperhoofd Sitting Bull weder opgestaan waren.

Dit was echter de laatste opvlamming van krijgshaftigheid der roodhuiden in die streken geweest. En nu kwam Buffalo Bill op het denkbeeld, het merkwaardig stukje Amerikaansche geschiedenis, dat hij uit eigen waarneming zoo volkomen kende aan de vergetelheid te ontrukken. Hij richtte een circus op, waarin hij met een enormen troep in voorstellingen een denkbeeld gaf van wat de strijd in het Wilde Westen beteekend had.

Telkens weder wist de regeering hem te bewegen ander, belangrijker werk op zich te nemen. Zoo kreeg hij ook de opdracht om in het Amerikaansche natuurmonument, Yellowstone-Park, wegen aan te leggen en hotels te bouwen.

Toen dat werk voltooid was, kwam de behoefte aan avontuurlijker arbeid weer bij hem op. Opnieuw zocht hij een circustroep bijeen, waarmede hij een reis ondernam, die zich ook over Europa uitstrekte; bij deze gelegenheid bezocht hij ook ons land.

Het Engelsche parlementslid T. P. O'Connor vertelt in de „Daily Telegraph" allerlei intieme bijzonderheden uit het leven van den grooten man, die hij in Engeland heeft leeren kennen.

„Al dadelijk", zegt O'Connor, „na onze eerste kennismaking gingen wij vanzelf zoo intiem en vriendschappelijk met elkander om, dat het mij leek alsof ik hem mijn geheele leven gekend had. Men ging gemakkelijk van hem houden, want nooit pastte iemands uiterlijk, manier van optreden en lichaamsbouw zoo volkomen bij zijn merkwaardige levensgeschiedenis, die, ofschoon volkomen waar, bijna te romantisch gelijkt voor een vertegenwoordiger eener zoo oude en gevestigde beschaving als de onze. Ik heb nooit eene zoo ridderlijke figuur gezien. Hij zou een Leeuwenhart hebben kunnen zijn, een Saraceen, een Ivanhoe of een Lohengrin of een andere dergelijke figuur, die anders in ons leven slechts op de planken voorkomt. Zijn lichaam was merkwaardig teer en tevens krachtig gebouwd. Hij was meer dan 6 voet lang. Op het eerste gezicht leek hij bijna mager, maar bij nadere beschouwingen bemerkte men in de volmaakte verhoudingen van zijn lichaam de teekenen van buitengewone kracht.

Op zijn romp, met de prachtige ledematen, stond een der mooiste en opvallendste hoofden, die ik ooit gezien heb. Het gezicht was lang, smal en eenigszins ovaal. Zijn hoofd was bedekt met lang haar, dat tot zijn schouders neerviel en zelfs toen het bij de kruin dun begon te worden, geleek het nog op de manen van een leeuw. Hij had een zwaren, neerhangenden knevel en een sik, zooals Napoleon III die droeg en die in vroeger jaren in Amerika veel gedragen werd en „goatee" werd genoemd. Zijn neus was lang en regelmatig. Grieksch van vorm en de mond was eveneens goed gevormd. Zijn oogen waren echter het merkwaardigst van het geheele gelaat. Sommigen beschreven ze als grijsblauw; maar mij leken ze altijd de kleur van vuursteen te hebben."

De beroemde Fransche schilderes Rosa Bonheur heeft een portret van hem gemaakt en dat merkwaardige gezicht vereeuwigd.

Toen hij naar Engeland kwam, maakte hij furore. De couranten waren vol beschrijvingen van zijne praestaties en vooral van zijn uiterlijk. Hij werd in de voornaamste gezelschappen ontvangen en was de lieveling der vrouwen. Deze in het Wilde Westen in armoede opgegroeide man wist zich als een volmaakte ridder te bewegen, met den zwier van een Spaansch edelman.

Nederland en de Oorlog.

De „Prins Hendrik" opgebracht.

De mailboot „Prins Hendrik", die Vrijdagochtend te half zeven van Vlissingen vertrokken was, is door de Duitschers opgebracht naar Zeebrugge. Aan boord waren drie Belgen. Het was de eerste maal, dat weer Belgen werden vervoerd na het opbrengen van de „Koningin Regentes". Commandant van de „Prins Hendrik" was kapitein Schenk, die ook bij het eerste opbrengen van de „Prins Hendrik" kapitein was. Naar het „Hbld." vernemt, bevindt zich aan boord de heer P. den Tex, directeur der Koninklijke Nederlandsche Stoombootmaatschappij.

De „Westerdijk".

Het stoomschip „Westerdijk", van Sollevold, Van der Meer en Van Hattem's Stoomvaartmaatschappij, ligt al 31 dagen te Stornoway, waar het stoomschip, geladen met 4500 ton graan voor de Nederl regeering, moest binnenloopen wegens gebrek aan kolen. Toen de kapitein brandstof wilde aanvullen, bleek, dat niet te zullen gaan, tenzij de reederij zich verbond, 90 pCt. van haar laadruimte af te staan aan de Engelsche regeering.

Duitsch stoomschip aangehouden.

Het Duitsche stoomschip „Ursula Fischer", dat gisteren van Zeebrugge naar Antwerpen zou vertrekken, is door de Nederl. marine aangehouden, omdat het een prijsverklaard Engelsch schip is, dat een Duitschen naam heeft gekregen. Het schip ligt thans op de reede van Vlissingen, in afwachting van een nadere beslissing.

Uit de Vakbeweging.

BINNENLAND.

Broodkaarten en broodbezorgers te Amsterdam.

De broodbezorgers zijn niet tevreden met de betaling, die zij zullen ontvangen voor de bezorging der broodkaarten en het in ontvangst nemen der ontvangsbewijzen. Eenmaal per maand hebben zij in ieder gezin een pakje broodkaarten af te geven en van gemeentewege is hun daarvoor een bezorgloon toegekend van 3 cent per pakket.

Daarvoor moeten ze dan ook nog in elk gezin zoowat de heele regeling verklaren en begrijpelijk maken, want het publiek snapt van de heele rompslomp zoo goed als niemendal.

Ook het bestuur van den modernen Bakkersgezellenbond deelde mede, dat het in het algemeen een vergoeding als hierboven bedoeld niet voldoende acht voor den meerderen arbeid, die voor de bezorgers uit de broodkaartenregeling is ontstaan, maar dat anderzijds het geregeld en goed binnenkomen een patroonsbelang is, waarvoor men de gemeente niet aansprakelijk kan stellen en waarvoor men dus bij de patroons moet aankloppen.

De Amst. ziekenfondskwestie en het bodenpersoneel.

Gisteravond werd in „Casino" een openbare vergadering gehouden van ziekenfondsboden, uitgeschreven door de vereeniging „Verzekeringsbelangen", waarin de houding van de Ziekenfondsen, tegenover hun bodenpersoneel, in verband met de nog steeds hangende ziekenfondskwestie, werd behandeld.

Na uitvoerige gedachtenwisseling werd de volgende motie met algemeene stemmen aangenomen:

„De openbare vergadering van Ziekenfondsboden op 17 Jan. 1917 in gebouw „Casino" gehouden;

gehoord de bespreking in zake de houding der fondsen tegenover het bodenpersoneel;

van meening, dat door de vak-eeniging zoowel als door de personeelen, al het mogelijke is gedaan om hun billijken wensch, dat de verhouding tusschen incassoloon en premieontvangst gelijk zoude blijven, ingewilligd te krijgen;

spreekt er zijn afkeuring over uit, dat de fondsen zich hebben laten verleiden om tegenover het personeel een negeerende houding aan te nemen, die in absolute tegenspraak is met de verhoudingen van goede trouw en behoorlijke samenwerking, welke de grondslagen van ons bedrijf uitmaken;

zegt bij voorbaat het vertrouwen aan die fondsen op, die in de actie zouden blijken ons vertrouwen te beschamen, hen verantwoordelijk stellende voor alle verdere gevolgen;

eischt, dat althans voor 15 Febr. een behoorlijk antwoord op de principieele vraag, nl.: dat de verhoudingen gelijk zullen blijven, zal zijn gegeven;

en draagt de vakvereeniging „Verzekeringsbelang" op, het bodenloonvraagstuk, langs organisatorischen weg met de fondsen tot goede oplossing te brengen.

BUITENLAND.

De staking in de Fransche munitiefabrieken.

De Fransche ministerraad heeft zich bezighouden met de staking in de fabrieken voor oorlogsmateriaal en twee besluiten ter voorkoming van stakingen in de toekomst genomen.

In de eerste plaats is er een minimumloontarief voor Parijs en de Seine-streek vastgesteld. Bij de samenstelling van dit tarief is rekening gehouden met de hooge kosten van het levensonderhoud. Het zal ook tot andere gedeelten van het land uitgebreid worden. In de tweede plaats is er een systeem van dwingende bemiddeling ingesteld, en in gevallen van weigering om die bemiddeling te aanvaarden, zullen de fabrieken onder staatsbeheer komen.

Ook hier steeds dichter naar de openlijke lijfeigenschap.

IN VOGELVLUCHT.

De bekende Londensche correspondent van de „Telegraaf", de heer J. K. v. d. Veer, de oud-dienstweigeraar voor de schutterij, schrijft dat de groote reputatie van Balfour als helder en logisch schrijver opnieuw bevestigd is. En als hij dat zegt, zal het wel waar zijn.

Maar ook wij moeten toegeven, dat het telegram van Balfour aan de Amerikaansche regeering aan duidelijkheid niets te wenschen overlaat. In zijn beknoptheid is het een voorbeeld, waaraan vele Hollandsche pennevoerders zich kunnen spiegelen. In sobere woorden is het heele oorlogsvraagstuk overzien. Balfour heeft getracht zonder droog te zijn objectief te wezen. En dat wil heel wat zeggen èn voor 'n regeeringsman èn voor 'n partijman.

Alleen op 'n enkel punt zouden wij wat meer duidelijkheid gewenscht hebben. Daar waar hij schrijft:

> Als de schending van de meest fundamenteele canon van internationale wetten met succes bekroond wordt, zal het dan niet te vergeefsch zijn, als de naties en de arbeiders zich vereenigen, om hun code te verbeteren.

Tusschen zooveel regels door is dan in een officieel stuk erkend, dat in de naties de arbeiders op zich zelf groepen kunnen vormen en naast de naties kunnen treden. Naast de natie, waartoe ze behooren. Dit beteekent de erkenning dat de belangen van de „natie" en van de arbeiders niet altijd parallel zijn en het houdt tevens in de officieele erkenning van de macht der georganiseerde arbeiders.

Balfour gaat ons dus voor in het uitspreken van de hoop, dat na den oorlog de arbeidersbeweging zooveel macht hebbe overgehouden, dat zij afzonderlijk kan optreden.

Wij hebben op dit alles maar één woord: amen!

Overkomst van Belgische gezinnen.

Naar wij vernemen heeft de Commissaris der Koningin in Zuid-Holland aan de burgemeesters in die provincie 't volgende geschreven: „Het is voorgekomen, dat door burgemeesters, op verzoek van de Belgische geïnterneerden, verklaringen zijn afgegeven, waaruit blijkt, dat zij in staat zijn hun gezin te onderhouden, teneinde hiermede van de Duitsche overheid in België toestemming te verkrijgen dat hunne vrouwen en kinderen naar Nederland vertrekken. Waar voor de beslissing of van overheidswege voor dergelijke pogingen steun kan worden verleend, in eersten aanleg, de depotcommandanten en verder de Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht zijn aangewezen heb ik de eer U voor zooveel noodig te verzoeken U van het afgeven van de bedoelde verklaringen te onthouden."

Algemeene schippersstaking.

Het bestuur van den Alg. Schippersbond heeft het volgende telegram gezonden aan de koningin:

„Wij smeeken Uwe Majesteit onmiddellijk tusschen beiden te komen vóór er bloed vergoten wordt. De minister van landbouw ordonneert regeeringsgraan op beurt te bevrachten. Korthals Altes laat hiervoor kantoorschepen uit Rotterdam komen. De schippers willen dit niet en beleiten zulks. Sedert 11 Januari doen wij moeite de kwestie op te lossen, doch hebben bij de autoriteiten niets dan tegenwerking".

Naar aanleiding van het onderhoud, dat de Schippersbond met wethouder Vliegen heeft gehad, zal de Bond den stand van zaken schriftelijk uiteenzetten.

De wethouder zal na ontvangst van dezen brief trachten partijen tot elkander te brengen.

Een Abuis.

(Ingezonden.)

In „de Tribune" van 15 Januari j.l. komt een artikel voor van den heer Van Ravesteijn, en, ofschoon wij niet ongevoelig zijn voor het pluimpje dat v. R. ons in dat artikel op den hoed zet, meenen wij toch te moeten opkomen tegen een daar in voorkomende zinsnede n.l. „Behalve in Amsterdam, waar „Anarchisten" d.w.z. de roerige Anti-Militaristische afdeeling enz.

Deze zin, geschreven door een gezaghebbend man als v. R. is, doet vreemd aan, daar noch in de statuten noch uit 't werken onzer organisatie valt op te maken, dat deze Anarchistisch zoude zijn. De I.A.M.V. stelt zich op breed standpunt, en biedt ruimte aan allen, die 't militarisme ernstig willen bestrijden, en zij vereenigt dan ook inderdaad in zich personen van verschillende richting.

Wij herinneren v. R. aanzijn partijgenoot de dienstweigeraar Alex Wins, welke lid is van onze afdeeling.

Voor de afd. A'dam der I.A.M.V.
A. WESSEL, Secretaris

Emancipatie.

Mijn schoonmoeder, dat kan ik u met de hand op het hart verzekeren, is een lieftallig wezen. Met haar zwart tubee-rok, haar bont schort en haar stoffen pantoffels is ze de verpersoonlijkste gelatenheid, vertoonend al de karakteristieken van een meubelstuk, dat, hoewel bewegend eenmaal de deur ingekomen, er niet meer zoo gauw uit zal gaan. Gezegend zij de tijd tot aan haar hopelijk al maar uitgesteld stervensuur. Ze is niet kostbaar in gebruik, zij is een geldbesparing. Ze is zooveel als de asperine, eau-de-carmen en de anijsmelk van mijn vrouw. Dit beeld zal u duidelijk worden als ge weet, dat haar dochter, mijn vrouw, maar behoeft te klagen over pijn in het hoofd, in de maag of over verkoudheid, om door haar moeder naar bed gekeken te worden. Aan deze omstandigheid heb ik te danken een dikwijls herhaald spoedig genezen van mijn vrouw, maar een oordeelsdag in huis. Dat is een gekakel, gekibbel, gebabbel, gegichel, gebonk en gestomp binnen de muren mijner kameren, dat ik er het geduld bij verlies en er tot een ongekende drift op invlieg, als hadde ik nooit van het bestaan van een Ellen Kelt, Montessori of Ligthart gehoord. De klagende schoonmoeder, veranderd dan opeens in een suisende grootmoeder, die het zoo niet heeft bedoeld. Met vernietigd prestige sleep ik mij in gebogenheid naar mijn kamer terug, u beklagend, mijn beste lezers, die lijden moet onder mijn gestoorde fantasie.

Als nu je vrouw dikwijls ziek is, als nu je kinderen niet groot genoeg zijn om op zichzelf te passen en te groot om nog met een dot in de wieg gelegd te worden, en je op den duur zoo afhankelijk van je schoonmama, dat zij bepaalt wat er zal gegeten worden, hoeveel lichten er zullen worden aangestoken en hoeveel suiker er in koffie of thee zal gedaan worden. Als 'n vrouwelijke majordomus regeert ze het huis, hetwelk in optima forma (met mij inclusis) onder de plak ligt.

Het gaat goed, het gaat goed: dat moet ik toegeven. Maar het gaat voor het ietwat onrustige gemoed van een feuilletonist wat al te goed. Als ik van mijn schamel loon het beetje zakgeld heb opgestoken, denk ik er niet aan, om dit nog te administreeren en geef het uit tot aan de ruzie met de geweldige, als ik een aanval op de huishoud-portemonnaie probeer.

Welnu, dezelfde breedgeknipte Hollandsche vrouw, die tusschen haar drukke bezigheden nog gelegenheid vindt na den eten met de kat op schoot een uiltje te knappen, die er voor zorgt, dat we zonder schokken van Zondagmorgen den Zaterdagavond halen, ze is onherkenbaar geworden. Het is niet meer om uit te houden.

Verleden week heeft ze de gaskwitantie betaald, maar uiltjes knapt ze sedert niet meer. Als een koortsaanval, die elken dag precies op hetzelfde uur terugkomt, overvalt haar het baloorig gemor tegen al wat op gemeentelijke administratie lijkt of andere fiscale allures lijkt. Als ze haar brilledoos grijpt, weten we hoe laat het is. Dan zet ze zich de knieën breed uit op de stoel, haalt de gaskwitantie voor den dag, wrijft de Duizend en een kruikels die het aktestuk in haar rijk gevulde zak heeft opgeloopen glad, bekijkt weer eerst de nota en vervolgens de kwitantie. En gelijk elken avond luidt het: „Maar jongen, (daar bedoelt zij mij mee) leg me dat nou toch eens uit. Ik mag in een maand, net zooveel gas gebruiken als in een andere maand en als ik dan niet meer gebruikt heb in de eene dan in de andere, dan kost het gas net zooveel als vroeger, hoe komt de kwitantie dan zooveel duurder?" Ik ken de les uit het hoofd, zoo dikwijls heb ik ze opgezegd: „Kijk, schoonmoeder, (zeg ik dan) laat het nou toch voor het laatst zijn. Begrijp nou goed, mensch, zestig meter worden berekend als vroeger tegen 7 cent, maar wat je nou meer neemt moet je dubbel betalen." Mijn oudste jongen, die ook al de krant leest en elken Zaterdag achter de deur staat om den looper „de Tribune" afhandig te maken voor ik het hem onmogelijk kan maken zijn vader te beeritiseeren, komt er tusschen en zegt: „Neen, als je nou net zooveel meer in de eene maand boven de 60 Meter gebruikt, als in de andere, wordt je van dat meerdere van 50 % het dubbele gerekend. En wat je daarboven neemt wordt gewoon heelemaal dubbel berekend."

Elken dag aan leg ik me bij zijn uitlegging neer. Mijn vadertrots verbiedt mij hem te laten merken, dat ik er zelfs niets van weet. (Deze Zaterdag ga ik zelf achter de deur staan). En aan mijn schoonmoeder beken ik ook m'n onmacht niet, dan zou mijn prestige in huis heelemaal verloren zijn. Gewoonlijk wordt het dan na de thee eer de gas-kwestie in onzen huize is afgehandeld. Dat is het woord niet, uitgesteld is beter.

Of er ander weer in de lucht zit en de mensch opnieuw aan rheumatiek, eczeem, spit of wat ook herinnert, m'n schoonmoeder loopt razend en tierend door het huis. Als nu de gaskwestie is afgehandeld, het cokesvraagstuk is afgedaan en de bruine boonen of grauwe erwten-geklaagd is afgeloopen komt ze met nieuwe papiertassen op de proppen.

Het mensch is gewoonweg niet meer te herkennen. Een rekenmachine, een telmachine, een statistische bureau, levensmiddelen-distributrice is ze geworden. Meer dan de helft van het tafblad neemt ze in beslag. En als een kaartlegster legt ze voor zich de modellen der broodkaarten neer, die ze uit de krant heeft geknipt.

Dan wordt ik er opnieuw bijgehaald. Het mensch kan geen witbroodkaart van een rogge-kaart, geen bruinbrood van beschuit, geen meel van bloem, geen dagkaart van een weekkaart meer onderscheiden.

Ook raakt ze in de war, want nu weet ze niet of zij de bakker de kaartjes moet afscheuren. Ook is ze een en al onrust, want tot dusver heeft ze nooit geweten of ik per dag vier dan wel vijf en een half ons brood verorber. En als u nu denkt, dat het mensch, al heeft ze van haar vertiende jaar tweemaal per week gehakt aangemaakt, nog niet weet hoeveel gewicht leschuit dat vergt; dat ze altijd maar blanwe bliksem, drie in de pan, poffers en zusters maakte, dat ze niet meer weet hoeveel meel dat vraagt, dat kunt u u voorstellen wat voor leven ik heb. Als de eerste de beste vergaderbezoeker vloekt mijn schoonmoeder tegen den staat en het stadsbestuur, mijn jongens stellen moties en houden staande op trype-zittingen redeneeringen om door groomoe met 'n snauw te worden weggejaagd.

Gelukkig mijn vrouw, die hoofdpijn heeft, verkouden is, of aan mangkramp lijdt. Arme ik, die dat alles moet ondergaan en bij u geen troost vinden kan, bij u die iets dergelijks moet doormaken.

Moed gehouden, lotgenooten. Wij ons verstand dat alles overleven en niet bij dat alles stil staan, laat ons dan onze sigaren in onschuld rooken en in zelfde gemoedstoestand de biljartqueu hanteeren, uw vrouw zal het wel opknappen en als zij als de mijne pijnlijes heeft, hebt ge allicht een schoonmoeder zooals ik, of een huishoudster of een hospita als een ander.

De vrouwen hebben aandeel gevraagd in het staatsbestuur. Thans zij het haar gegund.

Wijnkoop vervolgd?

Tegen Wijnkoop, die Zaterdagavond te Harlingen voor de S. D. P. als spreker optrad, met het onderwerp: „Leege magen en volle brandkasten", is, zoo meldt de „Leeuwarder Ct.", proces-verbaal opgemaakt wegens beleediging van minister Posthuma.

Wij kunnen van dit bericht alleen dit zeggen, dat ons van zoodanig proces-verbaal op het moment niets bekend is.

Intusschen zal het ons aangenaam zijn, indien de Minister, door ons een smaadproces aan te doen, ons in staat zal willen stellen de misdadigheid van zijn hongerpolitiek aan te toonen.

Maar als hij dan toch aan het vervolgen gaat, wijzen wij nog op het volgende: Dat het Kamerlid Knobel in de j.l. Zaterdag gehouden vergadering van de Liberale Unie de Regeering ook al letterlijk voor „misdadig" uitmaakte, niet evenwel om den honger, die de Regeering in den lande met opzet heeft doen veroorzaken, maar omdat de regeering niet snel genoeg handelt inzake de..... weerbaarmaking van Indië!

Of vervolgt de regeering alleen tegenstanders van de honger-politiek, die haar voor misdadig houden.

Binnenland.

De Successiewet aangenomen.

De Eerste Kamer heeft gisteren het ontwerp Successiewet met 28 tegen 9 stemmen aangenomen. Vóór stemden 18 leden der linkerzijde en 10 rechtschen; tegen zes katholieken, twee christelijk-historischen en een anti-revolutionnair.

De Waddenzee drooggeloopen.

Door den Oosterstorm is de geheele Waddenzee langs de Friesche kust drooggeloopen. De postdienst is voorloopig gestaakt, daar varen onmogelijk is.

Van de dienstweigeraars.

Het adres van den dienstweigeraar Chr. Geurs is: 23 C. V., Huis van Bewaring, Utrecht.

De schippersactie.

De 17 schepen, die op het Merwedekanaal bij Amsterdam lagen te wachten om op te varen, hebben gisteren bezoek gehad van een sleepboot vol bevrachters en afgevaardigden van graanfirma's. Toen de schippers dier schepen weigerden te varen, liet de eigenaar van een ervan zijn boot op sleeptouw nemen. Langs den wal stonden een paar honderd stakende schippers, aan wie door de in grooten getale vertegenwoordigde politie werd aangezegd zich kalm te houden, daar elke poging tot bemoeielijking van het naar Amsterdam varende schip, met geweld onderdrukt zou worden. Onder gejoel volgden de schippers langs den wal het sleepje.

Inmiddels was ook de voorzitter van den Alg. Schippersbond, de heer van Delft, ter plaatse gekomen en ook de hoofdcommissaris, de heer Roest van Limburg had zich naar het strijdperk begeven. De hoofdcommissaris adviseerde den bestuursleden het schip rustig te laten doorgaan wijl dit toch niet te verhinderen was en het de onderhandelingen veel zou vergemakkelijken. Hij zegde verder toe, zoo spoedig mogelijk zijn bemiddeling te zullen verleenen en zich daartoe onmiddellijk met den burgemeester en den wethouder Vliegen in verbinding te zullen stellen.

Zoo men elders in dit nr. kan lezen, zijn de schippers tot algeheele staking over het gansche land overgegaan.

Nul op het rekwest.

Bij missive van 13 Dec. 1916 werd den Minister van Landbouw door den Amst. Bestuurdersbond onder meer verzocht, in aansluiting met vroegere adressen, brei- en stopwol, sajet, chloor of een surrogaat daarvan, onderkleeren en zoolleder tegen verlaagde prijzen voor de bevolking beschikbaar te stellen en werd de teleurstelling uitgesproken, dat deze artikelen niet waren opgenomen in de lijst behoorende tot de toelichting van het wetsontwerp tot verhooging der landbouwbegrooting 1917.

Hierop kwam 17 Januari van minister Posthuma het volgende antwoord in:

Naar aanleiding van nevenvermeld schrijven heb ik de eer U mede te deelen, dat ik niet voornemens ben, eenige wijziging te brengen in de lijst van artikelen, door mij ingevolge art. 1 der Distributiewet 1916 aangewezen, zoolang niet de suppletoire begrooting voor 1917, waarbij voor kosten van uitvoering der Distributiewet een crediet van ƒ 60.000.000 wordt aangevraagd, zal zijn behandeld.

Voorzoover het artikel soda betreft, vestig ik er Uw aandacht op, dat de prijs van kristalsoda verlaagd en voor den detailverkoop van 18 op 16 centen per KG is gebracht. Verdere verlaging is voorshands uitgesloten en zou eerst dan door te voeren zijn, wanneer verschillende factoren welke thans den aanvoer van genoemd artikel beïnvloeden, hunne werking niet meer zouden doen gevoelen.

Het beginsel ook erbuiten.

Uit het schrijven der partijen van den minister-president, waarbij ze kennis geven van hun besluit om niet naar het oordeel van het kiezersvolk te vragen, wordt „uitdrukkelijk vooropgesteld, dat gedurende de parlementaire periode, aanvangende na bedoelde verkiezing en eindigende met de ontbinding ten gevolge van de eerste verkiezing krachtens evenredig kiesrecht, door alle partijen zal worden bevorderd, dat elke beslissing zal worden vermeden over eenig onderwerp, dat tot politieken beginselstrijd zoude leiden."

Vergaderingen.

AANKONDIGINGEN

Soc. Dem. Partij, afd. DEN HAAG. Openbare vergadering ter herdenking van de Russische Revolutie. Spreker: B. Luteraan, op Maandag 22 Jan., 's avonds half 9, in het gebouw Jan Hendrikstraat 24.

Toegang 10 cent. Debat gewenscht. Werkloozen vrij.

Revue van Klaas Driehuis.

Voor de laatste maal verwijzen wij nog eens naar de in dit nummer voorkomende advertentie waarin wordt aangekondigd de opvoering van de Kinder-revue „Kinderleed en Kindervreugd" van Klaas Driehuis.

Om teleurstelling te voorkomen raden wij de lezers aan zich nu reeds van kaarten te voorzien. Tevens deelen wij mede, dat precies 7 uur zal worden aangevangen met het oog op het vervroegde sluitingsuur.

De Commissie.

AMSTERDAM

Snoepreisje met hindernissen.

Het bestuur van het Vrouwenkomité tegen de duurte heeft gistermiddag aan B. en W. het volgende telegram gezonden:

„Het Vrouwen-Comité tegen de Duurte besloot op haar jongste huish. vergadering, 18 Jan. 1917, dat mejuffrouw Zwaan geen deel mag uitmaken van de missie naar Duitschland."

De woningnood.

De staat, vermeldende het totaal aantal woningen en het aantal, dat daarvan onbewoond was einde December 1916, opgenomen in het gemeenteblad, toont nog eens aan, hoe nijpend hier ter stede de woningnood is voor alle catagoriën der bevolking. In de oude stad stonden er van de in totaal 48.359 woningen slechts 132 of 0.27 % leeg (terwijl het normale cijfer van leegstaande woningen moet zijn 3 %) en in de nieuwe stad van de in totaal 138 525 woningen of 0.23 %. Op 1 Januari 1917 waren op nieuw terrein in aanbouw 1262 woningen.

Havenreserves.

In verband met het bericht omtrent de Havenreserve vernamen wij nog, dat de ontevredenheid opgewekt is van die losse werklieden, welke vroeger wel eens kans hadden, in de haven werk te vinden, maar thans zich die kans zien ontglippen door de instelling eener Havenreserve van 350 man, welke zoo mogelijk nog uitgebreid zal worden.

En deze ontevredenheid is er niet minder op geworden door het feit, dat velen zich den laatsten tijd ten kantore der Inspectie van den Havenarbeid (Controle op de naleving der Stuwadoorswet) van eene arbeidskaart voorzien hebben, waarvoor een bedrag van ƒ 0.50 verschuldigd is.

Ten onrechte schijnen sommigen hunner gemeend te hebben, dat op zoo'n kaart ook werk verschaft zou worden, terwijl het bezit van zoo'n kaart uitsluitend als controlemaatregel voorgeschreven is.

Een grappenmaker.

Gistermiddag is het den onbekenden grappenmaker voor de derde maal gelukt de Amsterdamsche brandweer voor een brand in het stadhuis te alarmeeren. Evenals de vorige keeren trok hij te 12 uur de schel naast het vertrek van den secretaris af. Natuurlijk kwamen weer van alle kanten koolzuur- en stoomspuiten, benevens een ladderwagen aanzetten. Niemand kan eenige aanwijzing omtrent den opscheller geven. Daar het juist trouwdag was, was de drukte zeer groot.

Hongersnoodverschijnselen.

Door een rechercheur en een particulier zijn aan het bureau geleid twee mannen, als verdacht van diefstal van bruine boonen.

Door een agent van politie is aan het bureau geleid een 16-jarige bankwerker, verdacht van diefstal van 15 K.G. ijzer. De aangehoudene heeft bedoeld ijzer aan een bewoner der Jod. Houttuinen verkocht.

Door een agent van politie is op aanwijzing van een particulier aan het bureau geleid een man, verdacht van diefstal van schoenen.

Met de godspenning schoot.

Door een bewoonster van de Weesperzijde is aangifte gedaan, dat zij had gehuurd eene dienstbode en deze ƒ 5 z. g. godspenning had ter hand gesteld, o bij haar op 15 dezer in betrekking te treden. De dienstbode is niet verschenen en aangeefster hoorde, dat bedoelde dienstbode bij een ander zich ook gelijkerwijze verhuurd had.

Weer een aanval op de brandkasten

Gisternacht hebben dieven (in engeren zin) zich toegang verschaft tot den wijnkelder der firma Z. van Oldenborgh & Co., Singel 270 alhier. Door de voordeur, die met een valschen sleutel of looper geopend schijnt te zijn, kwamen zij in het aan de straat gelegen kantoortje. Daar ze er waarschijnlijk te weinig ruimte hadden om hun werk te doen, sleepten zij den brandkast naar den achterwinkelder. Daar hebben zij de kast van achteren opengebroken en een geldkistje, inhoudende ongeveer ƒ 1300, er uit genomen. De papieren enz., welke in de kast waren, hebben zij er in gelaten.

Bij dit alles vergete men niet, dat ook Amsterdam een stad is met leege magen en volle brandkasten.

Brandjes.

Kleine branden: Borgerstraat 85, v. Kimburg Stirumstraat 40, Lindengracht 19 en De Wittenstraat 50.

Schoorsteenbrand: 1e Conradstraat 84.

ROTTERDAM.

Zeeliedenstaking.

Minister Posthuma heeft, gelijk wij reeds elden, afgevaardigden van de afdeelingen Amsterdam en Rotterdam van den Zeemansbond en van de afdeeling Rotterdam van de Sailors and Firemen's Union op audiëntie gehad. Naar aanleiding van deze audiëntie heeft de minister telegrammen gericht tot de reeders, ten einde het aanknoopen van onderhandelingen tusschen dezen en genoemde bonden te bevorderen.

Naar wij vernemen, blijven de reeders zich echter op het standpunt stellen, dat zij uitsluitend wenschen te onderhandelen met de zeeliedenvereeniging „de Volharding", waarmede zij een collectief contract hebben afgesloten.

Ja, met besturen van moderne bonden, die alles doen om stakingen te voorkomen, en als ze uitbreken naar vermogen trachten ze te doen mislukken, daar kunnen de heeren kapitalisten mee opschieten!

ARNHEM.

Verboden uitvoer uit „moreele drang".

Het Gerechtshof te Arnhem heeft gister in hooger beroep uitspraak gedaan in de zaak tegen den instrumentmaker M. E. W. K. L. te Utrecht, die door de Rechtbank te Almelo werd veroordeeld wegens poging tot verboden uitvoer van medische gummiwaren en instrumenten, tot 14 dagen gevangenisstraf. De beklaagde had verklaard, dat de door hem vervoerde artikelen bestemd waren voor de ambulance te Gleiwitz, waarbij zijn zoon werkzaam was, en waarbij zulk een behoefte bestond aan de onderwerpelijke artikelen, dat zonder deze het werk voor het personeel der ambulance ernstig gevaar opleverde voor infectie. Op dien grond beriep dan ook beklaagdes verdediger zich op moreele overmacht, doch het Hof achtte dat beroep ongegrond.

Alleen met betrekking tot de mede in beslaglegging bezit gevonden systhoscoop overwoog het Hof dat niet was bewezen dat bedoeld instrument compleet was geweest, waarom hij van dat deel der aanklacht werd vrijgesproken. Overigens werd de opgelegde straf verhoogd tot drie maanden.

DORDRECHT.

De motie inzake landsverdediging der afd. Dordrecht in de knel.

Zoo heeft dan de motie Dordrecht geopenbaard, dat, wil men deze konsekwent doorvoeren, men zich te pletter loopt tegen den muur der partij, welke heet: leugen.

Wij komen hier door twee wegen. De een heet leugen, de ander waarheid.

De leugen wenscht men in Dordt (trots die motie) te bewandelen. Zulks heeft de redactie „Volkstem" gedaan. Het bestuur dier afdeeling met een meerderheid.

Dan hebben we nog een motie van de Vrouwen-club, welke door hare mannelijke genooten is aanvaard, maar door de officieele partij niet wordt erkend. Zij, wordt er gezegd, hebben met militarisme niets te maken. Allen wandelen zij dus op het pad van den leugen.

Drie (3) leden dier afdeeling, staande op het standpunt der Dordtsche motie, maar den weg der Waarheid in staande, zagen zich genoodzaakt, òf te huichelen, òf de afdeeling te verlaten. Zij hebben het laatste verkozen en hebben bedankt, langer den huichelaar uit te hangen. De motie Dordt in den knel. Elkeen die zich plaatst op het standpunt dier motie, moet de partij verlaten.

A.

GRONINGEN.

De brand in de Universiteitsbibliotheek.

In de eerste berichten over den brand in de Universiteitsbibliotheek te Groningen zoek aan het licht gebracht, dat de brand genoemd Dit was evenwel niet juist. Naar de „Prov. Gr. Ct." meldt, heeft een onderzoek aan het licht gebracht, dat de brand niet aan kortsluiting te wijten is geweest. Vastgesteld is, dat de jongste bediende in de bibliotheek op den morgen vóór den brand de kachel op de bovenverdieping heeft leeggehaald en de asch, die nog heet was, in een houten kistje gedaan en op den turfzolder geplantst heeft. Het meest aannemelijk wordt geacht, dat hierin de oorzaak van den brand gezocht moet worden. De aard van den brand wees er op, dat juist onder dat kistje de vloer is doorgebrand en zich van daar heeft uitgebreid.

UTRECHT.

Wie wil ons helpen?

Wij vragen gratis te leur voor kinderen, bevorderlijk voor zang, gehoel-onthouding, anti-militarisme enz. en al wat bevorderlijk kan zijn voor onze leden van het Utrechtsch Kinderkoor De Jonge Proletaar. Gij steunt daarmede, dat onze kinderen wat beters krijgen dan de hun door de bourgeoisie opgedischte „volkszang".

Straks, als de pastoor weer bij het draaiorgel met zijn volkszanglieflies zal staan galmen, laten onze kinderen den volgende stopt zijn met onze liederen, b.v.:

Wij leven kort;
Wij werken lang;
Op Neerlands dierbren grond.

Dit moeten zij vroeg leeren begrijpen.

„De Jonge Proletaar" stijgt in ledental en is nu sterk 60 kinderen, wat met het oog op de tijden voor ons in Utrecht, mooi genoemd mag worden. Toch kan het bestuur nog niet tevreden zijn. Er kan een koor van 150 kinderen gemakkelijk bij elkander komen. Straks als de heerlijke, schoone natuur, voor de bourgeois weer een leven schept vol weelde en genot en onze arbeiderskinderen van dat heerlijke alle verstoken zullen zijn, zal 't bestuur trachten eenige malen met het kinderkoor een gezellig uitstapje te maken in 't bosch, hei of naar de zee, mits de moreele en financieele steun in ruime mate toevloeit.

Wordt lid à 3 cent per week. Kinderen van 6 tot 14 jaar kunnen zich opgeven: Johs. Camphstr. 3b. Donateurs en donatrices minimum contributie 10 ct. p. maand. Repetitie: Lokaal Melksalon, Neude 8, Dinsdagsavonds van 5½ tot 7 uur.

VEENENDAAL.

Spionnenkuil of roovershol?

In den laatsten tijd liepen er in deze gemeente geruchten, dat men in de nabijheid van den Slaperdijk, welke dijk bij eene eventueele inundatie zou moeten dienen tot eene tijdelijke waterkeering, een groot gat was gegraven, hetgeen moest dienen voor spionnage. De marechaussee stelde een onderzoek in en het bleek, dat werkelijk in dien dijk een tamelijk groot gat was gegraven, waarin een ruimte van ongeveer 3 vierkante meter. De hoogte was ongeveer 2 meter. De toegang tot dat gat was van zoodanige wijdte, dat er een man liggende in kan kruipen. Deze opening was weder aan het oog onttrokken door middel van heideplaggen en wel op zoodanige wijze, dat het bijna niet te vinden was. Het gat was gelegen op ongeveer 300 meter ten westen van den Slaperdijk. Door de marechaussee werd daarin gevonden een ledig geldkistje, waarvan de bodem blijkbaar was opengesneden; een eigengemaakte loor, een eindje kaars en een boekwerk, getiteld: „Oorlogsspion".

Door de marechaussee werd een omvangrijk onderzoek ingesteld, doch tot op heden heeft het geen resultaat kunnen opleveren.

GEMENGDE BERICHTEN.

Over de grens. — Gistermorgen zijn te Maastricht twee Duitsche deserteurs aangekomen. Het waren beide nog jonge mannen; één van hen had een bajonetsteek in het been en was uit een hospitaal, dicht bij de grens gelegen, gevlucht.

De gevaarlijke vischpartij. — Drie visscherlieden uit Velsenoord waren Maandag de Noordzee opgegaan in een open vlet om te trachten wat visch te bemachtigen. Toen zij Woensdagavond nog niet waren teruggekeerd, maakten de familieleden zich over hun lot ernstig ongerust, daar de mannen zoo goed als geen eten enz. bij zich hadden. Donderdagavond kwam echter tot hun groote blijdschap telegr. bericht, dat zij in Zeeland waren aangedreven.

Van de drop in den regen. — Te Veelenveen werden een tweetal Belgische geïnterneerden vermist, die daar bij ontginning van het Hebrecht waren werkzaam gesteld. Het is nu gebleken, dat beide zich een uitstapje over de grens hebben veroorloofd, waarbij zij door de Duitsche grenswacht werden gevangen genomen. Ze zullen nu wel naar een krijgsgevangenkamp worden gezonden.

Brievenbus.

Rechtskundig Advies.

X IJ te Z.—I. Zoodra één der erfgenamen zijn wil daartoe te kennen geeft. II. Belanghebbenden, dus één of meer der erfgenamen. III. De dochter erft de helft en de 5 meerderjarige kleinkinderen de andere helft of ieder 1/10 van de geheele nalatenschap, indien de erflater zonder testament is overleden. IV. Ja. V. Neen. VI. Ja. VII. Ja. VIII. Kunnen de erfgenamen niet onderling overeen komen, dan wordt zulks gevraagd aan de Rechtbank. IX. Een der erfgenamen kan de nalatenschap doen verzegelen, waartoe men zich moet wenden tot den kantonrechter.

Scheepstijdingen.

AMSTERDAM. Aangek. 18—19 Jan.: Rijtlanden: Willy, s. Newc., steenk.; Zeelandia, s. Buenos-Ayres, stukg.; Betsy Anna, s. Newc., steenk.

Verwachte schepen Rotterdam.

Amasis, Meijer, 17 Nov. v. Antofagasta.
Algerie v. N.-Amerika.
Ameland, v. Antofagasta, 10 Jan. v. Norfolk.
Anvers, v. N.-Amerika.
Baron Balfines, v. N. Amerika.
Bandoeng, v. Bat., 14 Jan te Suez.
Chr. Michelsen, v. New-Orleans, 10 Jan. v. Falmouth.
Don. Adamsen, 27 Nov. te Buenos Ayres.
Dubbe, 27 Dec. v. Villa Consdiction.
Eftichia, Vergotti, v. Rosario, 13 Dec. te St. Vincent.
Einar Jarl v. Noord-Amerika.
Fallsof Afton, Petersen, 30 Nov. v. Bucnos-Ayres.
Gothland, v. N.-Amerika.
Gyones, 21 Dec. v. New-York.
Halsford, Hansen, 22 Dec. v. Buen.-Ayres.
Haelen, v. N.-Amerika.
Jobshaven, 13 Jan. v. New-York.
Lupus, v. Bergen, 10 Jan. te Hamburg.
Leopold II, 19 Dec. v. Galveston.
Lars Fostenes, v N.-York, 27 Dec. te Louisburg.
Lars Kruse, 28 Dec. v. Buenos Ayres.
Medea, v. B.-Ayres, 23 Dec. v. Rio.
Ministre, De Smet, De Nacyer, v. N.-Amerika
Manicia, Andersen, 1 Dec. v. B.-Ayres.
Marjoka Jorgensen, 20 Dec. v. B.-Aires.
Magdalena, v. B.-Aires, 15 Jan. te Deal.
Medan, v. Batavia, 15 Jan. te Suez.
Moordijk, v. B.-Aires, 17 Jan. te Bunecraua.
Maasdijk 6 Jan. v. Caleta Buena.
Mercurius, v. Junin, 10 Jan. v. Darlmouth.
Menado, v. Batavia, pass. 7 Jan. Point de Grêlej
Nieuw Amsterdam, v. New-York, 17 Jan. te Falmouth.
Noordzee, Buisman, 10 Jan. v. Teignmouth.
Niels, v. B.-Ayres, 14 Dec. v. Pernambuco.
Oostvoorne v. d. Tyne.
O. A. Knudsen, v. Noord-Amerika.
Ophir, v. Batavia, 16 Jan. te Falmouth.
Pollux, v. Medillones, 10 Jan. v. Darmouth
President Burge, v. N.-Amerika.
Pontoporos, v. B.-Ayres, 16 Dec. v. Pernambuco.
Remier, 17 Dec. v. New-Orleans.
Sekstant, v. N.-York, 31 Dec. te Bristol.
Thomas, Krag, v. N.-Amerika.
Tunisie, v. N.-Amerika.
Ubier, 22 Dec. v. Port-Arthur.
Vaarli, 20 Dec. v. La Plata.
Veenbergen, v. Antofagosta, 14 Jan. van Colon.
Woudrichem, 31 Dec. v. B.-Aires.
Westerdijk, v. Buenos Ayres, 15 Dec. te Stornoway.
Wieringen, v. Baltimore, 26 Dec. te Kirkwall.
IJzeldijk, v. N.-York, 12 Jan. te Falmouth.
Zaandijk, v. N.-York, pass. 18 Jan. Fastn.

Nederlandsche Stoomvaartlijnen.

Andijk, n. Chili, 16 Jan v. Lebu.
Bandoeng, n. Rott., 14 Jan te Suez.
Batjan, n. Amst., pass. 17 Jan. Lizard.
Borneo, n. New-York, pass. 16 Jan. de Shetlands Eilanden.
Beukelsdijk, n. Baltimore, 17 Jan v. Falmouth.
Celebes, n. Bat., pass. 13 Jan. Peri.
Frisia, n. B.-Ayres, 16 Jan. v. Coruons.
Goentoer, n Bat., pass. 13 Jan. Perim.
Kennemerkand, n. Amst., pass. 16 Jan. St. Vincent.
Krakatau, n. Amst., 13 Jan v. Port Said.
Maasland, n. B.-Ayres, 17 Jan. te Falmouth
Nieuw Amsterdam, n. Rott, 17 Jan te Falmouth.
Noordam, n. New-York, 17 Jan te Falm.
Prins Fred Hendrik, 14 Jan. v. Paramaribo n. New-York.
Rotti, n. New-York, 17 Jan. v Barbados.
Soestdijk, n. New-York, 17 Jan v. Falm.
Sumatra, 10 Jan. te Bat. v. Amst.
Sindoro, n. Rott., pass. 14 Jan. Colombo.
Soestdijk, n. New-York, 17 Jan. te Falm.
Zaandijk, n. Rott., pas 17 Jan. Lizard.

Binnenlandsche Havens.

IJMUIDEN. Aangek. 18 Jan.: Willy, s., Newcastle; Noordster, Westers, Calmar; Neelandia, s., B.-Ayres; 19 Jan.: Betsy Anna, s., Newcastle.
Vertr. 18 Jan.: Castor, s., Genua; Concordia Constance, Hoek, London; Danea, s., Newcastle.
VLIE. Aangek. 18 Jan.: Amulet, s., Leith; Minister Tak, s., Hull, l.v. Nieuwediep.
Vertr. 18 Jan.: Starling, s., London, via Nieuwediep.
NIEUWE WATERWEG. Aangek. 18 Jan.: Johanna Maria, Maas, Hernosand; Gasconier, s., Port Arthur; Sirra, motor, Hull; 18 Jan.: Veghtstroom, s., Newc.; Rive, s., Hull; Parkhaven, s., Rosario; Ledaal, s., New-York.
Vertr. 18 Jan.: Donau, sleepb., Vlissingen; Embla, s., Stockholm; Dora Lea, s., Methil; Ubbergen, s., Port Talbot; Wilhelmina, motorboot, Landscrona; Pendrecht, s., Newyork; 19 Jan. Astog s., Baltimore.
VLISSINGEN, Aangek 18 Jan.: Prins Hendrik, s., Gravesend.

Buitenlandsche Havens.

Merak, 15 Jan. v. Rott. te New-York.
Waal, 17 Jan. v. Rott. te Sunderland.

ADVERTENTIEN.

Met groote blijdschap geven wij kennis van de zéér voorspoedige geboorte van ons eerste kind, een gezond en welgeschapen Jongentje, dat wij de voornamen

WAARHEID, KAREL, LIEBKNECHT,

op zijn levensweg zullen meegeven

ANNA VAN DIJKE,
JACOBUS VISSER.

Haarlem, 17 Januari 1917.
Oranjekade 5.

Biedt zich aan een

Meisje van buiten,

16 jaar, voor **alle huiselijke bezigheden.** Brieven fr. lett. **B**, Bur. „Tribune".

J. RADIUS
SCHOENMAKER,
Albert Cuypstraat 42, A'dam.

Mans Zoolen en Achterlappen f **2.25**
Vrouwen „ „ „ „ **1.50**
Buiten de stad:
met verhooging van **portkosten** en onder **rembours.**
Alles met hout gepend. - Genaaid 15 cent hooger.
Lapjes onzichtbaar.
Desgewenscht in één dag klaar.

Abonneert U op:

„DE NIEUWE TIJD"

Sociaal-demokratisch Maandschrift, onder redactie van **H. Gorter, dr. A. Pannekoek, Henriëtte Roland Holst** en **W. van Ravesteijn**
Prijs per kwartaal **f 1.50;** voor **arbeiders f 1.-** (alles bij vooruitbetaling).
De 22e Jaargang is 1 Januari 1917 begonnen.
Vraagt **gratis** proefnummers aan bij den Uitgever:

Firma J. A. FORTUYN,
Overtoom 546,
Amsterdam

Kinderleed en Kindervreugd,

Revue in drie afdeelingen door KLAAS DRIEHUIS.
Uit te voeren door alle kinderen van de Ontspanningsschool „DE HOOP DER TOEKOMST", in gebouw
Handwerkers Vriendenkring
op **Zondag 21 Januari 1917.**
Regie van G. Mounourij. Kapwerk van Joh. Meijer. Costuums van Bakker.
Orkest onder leiding van Jan Overhuis.
Aanvang 7 uur. Entrée f 0.30.
Kaarten zijn verkrijgbaar aan onderstaande adressen: Berkhout, de Wittenkade 45; Kraaijenbrink, v. Beuningenstraat 186 3e ét.; Eksteen, J. M. Kemperstraat 15; Deurhof, Kleine Kattenburgerstraat 167 3e ét.; Delver, Kinkerstraat; de Jong, O. Z. Achterburgwal 47; Boomgaard, Bethaniëndwarsstr. 13; Kl. Driehuis, Madurastr. 103; 3e ét.; Mounourij, Alb. Cuijpstraat 209 3e ét.; Kruis, 2e Kostverlorenkade 113 2e ét.

Grand Theatre. Tel. 6505.
N. V. „TOONEELVEREENIGING".
HERMAN HEYERMANS en JAN MUSCH.
Zondag, Maandag, Dinsdag, 8½:
151e, 152e, 153e
TROPENADEL
Indisch blijspel v. Van Wermeskerken.
IN STUDIE: **DE GEZONKEN KLOK.**
Sprookjesdrama in 5 bedr., door Gerhard Hauptmann.

KUNSTTANDEN
als eigen tanden zonder gehemelte
AMERICAN DENTISTRY. DENTAL OFFICE
WILHELMINASTRAAT 31, DEN HAAG
BILLIJKE PRIJS. LANGJARIGE GARANTIE.
BESLIST PIJNLOOZE BEHANDELING
Partijgenooten betalen materialen prijs
EENIGE INRICHTING